

HERREDØMMET

~ HOVEDTANKER I DANIELS BOG ~

Af Poul Madsen

FORORD

I begyndelsen af 1951 holdt jeg som et led i Hvide Markers bibelundervisning nogle bibeltimer over Daniels Bog. Jeg lagde ikke vægt på at give en udtømmende gennemgang af bogen, men ønskede snarere at pege på hovedlinjerne i den, således at deltagerne blev »sat i gang« og selv blev i stand til at arbejde med denne for vor tid så vigtige bog.

Siden da har forskellige af deltagerne anmodet om, at bibeltimerne måtte blive udgivet på tryk, og det er disse ønsker, vi nu har følt, vi burde imødekomme.

Jeg har valgt at lade bibeltimerne udkomme i den form, hvori de blev holdt. Den talte form er således bibeholdt, og læseren må derfor mere sætte sig i en tilhørers sted end stille for store krav til stilistisk fuldkommenhed. Det tilrådes end-

videre læseren, inden han går i gang med denne lille bog, da at gennemlæse Daniels profetier, således at de står friske for hukommelsen, og under læsningen at slå de skriftsteder op, som jeg henviser til.

Måtte disse bibeltimer blive brugt til, at mange under Heligåndens ledelse bliver ført dybere ind i det profetiske ord, det ord, som ene kaster lys over tidens begivenheder og viser os, hvorledes vi bør kæmpe i den åndelige strid.

Det er med bøn herom, jeg nu udsender disse bibeltimer.

København i maj 1952.

Poul Madsen

INDLEDNING

Daniel er i vor Bibel placeret som den sidste af de fire store profeter. Han følger efter Ezekiel, der ligesom han virkede i landflygtigheden i Babylon. I den hebraiske Bibel er Daniel imidlertid ikke anbragt imellem profeterne, men derimod sammen med Ezra, Nehemias og Krønikebøgerne. Jøderne anså nemlig ikke Daniel for en profet, idet en profet efter jødisk opfattelse er en mand, der udstyret med guddommelig myndighed bringer Guds budskab til sin samtid, medens en mand, der som Daniel udelukkende talte om *fremtiden*, ikke af jøderne blev anset for at være en profet. En af de største af alle profeter, Elias, talte jo f.eks. slet ikke om fremtiden.

Når vi sammenligner Daniels bog med de andre profeters bøger, opdager vi hurtigt, at hans bog er noget helt for sig selv. Han taler slet ikke til sine samtidige i landflygtigheden således som Ezekiel, og vi hører ham aldrig bruge den profetiske vending: »Så siger Herren...«

Man kan ikke læse bogen igennem uden at blive grebet af en følelse af, at man står overfor noget overvældende stort, noget gigantisk. Daniel selv er en karakter af et enestående format, hans tre venner ligeledes, og Nebukadnezar i og for sig også. De syner, der oprulles for os, er mægtigere end noget andet syn i Bibelen. De omspænder verdensrigernes historie lige frem til den stund, da deres tid er forbi, og Gudsriget oprettes. Der er noget overvældende, overnaturligt, guddommeligt ved denne bog. Den har da også i særlig grad været genstand for vantroens angreb. Daniels bog er som en slagmark, hvor troen og vantroen stadig tørner sammen. Den negative teologi vil ikke anerkende Daniel som forfatteren. Den vil placere bogens tilblivelse til omkring år 160 eller år 300 f.Kr. Vi skal ikke spilde tiden med at gå nærmere ind på alle denne teologis teorier. Jeg vil blot nøjes med at citere, hvad en bibeltro engelsk teolog for nylig har skrevet om alle vantroens angreb på denne bog: »Havde det ikke været, fordi bogen indeholder overnaturlige elementer, ville ingen nogen-

sinde have fundet på at drage Daniels forfatterskab i tvivl.«

Denne negative teologi hævder, at det er forkert, når bogen udgiver sig for at være skrevet af Daniel (se kap. 7,1). Ja, den hævder endog, at Gud ikke forud har åbenbaret Daniel, hvad der skulle ske, og at bogen først er skrevet, efter at begivenhederne er indtruffet – hele bogen er m.a.o. et stort be- drag! Hvis det var tilfældet, var der ingen grund til at samles om den. Vi holder imidlertid fast ved, at bogen, som den udgiver sig for, er skrevet af Daniel eller efter hans diktat og sandsynligvis bragt til Jerusalem af Ezra sammen med andre hellige bøger.

Bogen er inddelt i to hovedafsnit, hvert på 6 kapitler. I de første 6 kapitler, der nærmest er berettende, omtales Daniel i tredje person. I de sidste 6 kapitler, der er profetiske i den gængse betydning af dette ord, omtaler Daniel sig selv i første person. I hvert af disse to afsnit, læst for sig selv, er kapitlerne opført i kronologisk orden, men dette er ikke tilfældet, hvis man læser *hele* bogen som helhed. Vil man læse hele bogen i kronologisk rækkefølge, må man læse kapitlerne således (årstallet for begivenhederne i vedkommende kapitel er anført i parantes):

kap. 1 (606 f.Kr.) – kap. 2 (603) – kap. 3 (?) – kap. 4(?) – kap. 7 (541) – kap. 8 (538) – kap. 5 (538) – kap. 9 (537) – kap. 6 (537) – kap. 10 (533) – kap. 11 (533) – kap.12 (533 f.Kr.).

Bogen spænder således over en lang årrække, mindst 70 år. Daniel selv blev meget gammel. Han blev som ung bortført til Babylon; som olding oplevede han kong Kyros' dekret, der gav jøderne lov til at vende tilbage til deres land.

Kap. 2,4 til 7,28 er skrevet på aramaisk, resten på hebraisk.

Bagerst i denne bog findes en *skematisk oversigt* over Daniels bog til hjælp ved studiet af bogen.

KAPITEL 1

I 1. Samuels bog kap. 5 berettes der om en vigtig begivenhed i Guds riges historie. Filistrene havde slået Israel og erobret Guds ark. De hjemførte den som bytte og satte den ind i deres afgud Dagens tempel. Næste morgen, da de kom ind i afgudstemplets, lå Dagon næsegrus på jorden for Herrens ark. De rejste afguden op, men da de atter kom den følgende morgen, lå Dagon igen næsegrus foran arken, knust og tilintetgjort.

Denne beretning har et vidt perspektiv. Der foregår i verdens og menneskeheds historie en rasende kamp om *herredømmet*. Kampen raser stadig og føres mellem Gud og denne verdens fyrste satan. Alt tyder på, at satan har sejret. Ser vi os omkring i verden i dag, møder vi overalt beviser på hans herrevælde. Hvor er Gud henne? Tilsyneladende »i fangenskab«. Satan triumferer! Men vent et Øjeblik endnu! Vent, til morgenen gryer! Da vil du se, at Gud står urokket. Sejren er hans. Herredømmet er vor Guds og hans salvedes. Dagon ligger knust for hans fødder.

Dette er den røde tråd igennem Daniels bog. Den handler om kampen om *herredømmet*, se kap. 2,39 og 44, kap 4,3 og 34, kap. 7,26 og 27 og kap. 8,23. Streg ordet *herredømmet* under i disse vers!

Bibelen lærer os, at kampen mellem Gud og satan ikke blot gælder herredømmet over nogle enkelte sjæle. Gud stiler ikke imod kun at herske over nogle få. Satan heller ikke. Nej, kampen raser om herredømmet over jorden, over menneskeheden. Det er det, der ligger bag storpolitikken i dag. Det gælder verdensherredømmet! Og derfor ser vi selve satan operere bag storpolitikken, han, der stiler imod verdensherredømmet.

I Daniels bog belyses dette mægtige emne om verdensherredømmet på flere måder. Først belyses det igennem *profeten selv* og hans tre venner; i dem finder vi det budskab, de havde at bringe, anskueliggjort, legemliggjort. Dernæst belyses det igennem de *begivenheder*, der er beskrevet i bogen. Og endelig belyses det gennem bogens *syner*.

– Bogen begynder med skildringen af fire hellige, unge mænd, der er ført bort som fanger til et hedensk land, bort fra deres land, som de elskede, bort fra helligdommen, hvor Israels Gud boede, bort fra hjem og kære, bort som trælle, et bytte for sejrherrens luner. Sådan er begyndelsen, *tragisk* ville vi sige.

Hvem har herredømmet? Ja, hvem? Da arken blev ført ind i Dagens hus som bytte, hvem havde da herredømmet? Da Guds hellige kar blev ført ind i Nebukadnezars Guds skatkammer (kap. 1,2), da de fire unge mænd blev ført bort for at tjene ved den hedenske konges hof, hvem havde da herredømmet?

Du kommer ikke ret langt hen i Daniels bog, før du er klar over, hvem det er, der har herredømmet. Det er ikke kong Nebukadnezar, det er ikke hans gud. Nej, det er de fire, fangne, »magtesløse« judæere, der har herredømmet – eller rettere: det er den Gud, hvis Ånd fyldte disse fire unge mænd, der har herredømmet. Han står urokket i selve fjendens land. Det fik hele verdensriget med dets konge i spidsen at føle. Dagon faldt atter på sit ansigt for den levende Gud! »Da faldt Nebukadnezar på sit ansigt og bøjede sig for Daniel...og kongen tog til orde og sagde: I sandhed, eders Gud er gudernes Gud...« (se kap. 2,46-49).

Spørgsmålet om herredømmet er i sidste instans et spørgsmål om *tilbedelse*. Gud vil tilbedes. Satan vil tilbedes. Den, der får menneskeheds tilbedelse, har herredømmet over jorden. Det var det, der lå bag, da satan fristede Herren i ør-

kenen. Han viste ham alle verdens riger og deres herlighed og sagde: »Dig vil jeg give magten over alt dette tillige med dets herlighed...hvis du altså vil *tilbede mig*, skal den helt være din« (Lukas 4,6). Satan vidste, at fik han også Menneskesønnens tilbedelse, ville herredømmet for evigt være hans. Men Jesus svarede: »Du skal *tilbede Herren din Gud* og tjene *ham alene*.« Og dette holdt Jesus altid fast ved, selv da det kostede ham alt at tilbede Gud alene, og derfor sejrede han og fratog satan al hans magt og kunne slutte sin tjeneste her på jord med disse ord: »Mig er givet *al magt* i himmelen og *på jorden*...«

Jesu historie er arkens historie om igen. Han blev ligesom arken givet i fjendens hånd. Han blev overgivet i synderes hænder, og de gjorde med ham, hvad de ville. Satan triumferede. Men da det gryede ad dag hin første påskemorgen ude ved graven, kom nogle kvinder derud, og de fandt Dagon liggende med knust hoved og afhuggede hænder – al hans magt var frataget ham, berøvet ham – al hans magt lå nu i den opstandnes hænder! Jesus havde aldrig tilbedt nogen anden end Faderen i himmelen, og derfor havde han fuldstændigt besejret denne verdens fyrste, der med list eller vold ville have hans tilbedelse, men aldrig fik den. Det var Jesus, der havde herredømmet!

Samme Ånd beherskede Daniel og hans tre venner, og derfor var det dem, der havde herredømmet. De blev givet i fjendens hånd, men fjenden fik aldrig fodfæste i deres hjerter – og det er altid i hjerterne, spørgsmålet om tilbedelse og dermed om herredømmet afgøres!

Daniel og hans venner kom i kongens tjeneste, og kongen tildelte dem deres daglige kost af sin egen mad og af den vin, han selv drak (kap.1,5). Men Daniel »satte sig for i sit hjerte, at han ikke ville gøre sig uren med kongens mad« (kap. 1,8). Det var et afgørende øjeblik i de unge mænds liv. De var udtaget til at skulle træde i kongens tjeneste. Menneskelig talt var det en enestående chance for de bortførte fanger, men bag denne chance lå der, som så ofte bag ved det, vi kalder chance, en stor fristelse, nemlig fristelsen til at forlade den levende Guds vej. Fristelsen var stor, thi hvis Daniel og hans venner nægtede at gå ind under kongens bestemmelse, ville de efter al menneskelig beregning pådrage sig hans vrede – og det var højst ubehageligt! Der rasede en kamp om *herredømmet* over disse unge mænds hjerter, og kampen var voldsom! De havde alt at vinde og intet at miste ved at følge den kongelige befaling – de havde alt at miste og intet at vinde ved at følge Guds vilje – ja, sådan kan satan stille det op, og sådan ser det ud for menneskers øjne i fristelsens øjeblik – og dog er det lige omvendt!

Hvem skulle have herredømmet i deres liv? Daniel satte sig for, at han ikke ville gøre sig uren med kongens mad eller vin. Han gav Gud herredømmet! Det var, som sagde han til Gud: »Din lov, udtrykket for dit herredømme, gælder i mit liv! Jeg vil ikke anerkende nogen anden herre end dig, o Gud!«

Det var en vældig sejr, der blev vundet for Gud midt i selve det hedenske riges centrum, midt i selve Nebukadnezars palads. Arken var ført ind som bytte i Dagens hus, og vi ser straks Dagon begynde at vakle. I dette hedenske verdensrige, hvor satan mente at herske uindskrænket, havde Gud fire unge mænd, der fratog satan hans magt! Kampen om herredømmet var ført ind på selve fjendens territorium, og de fire unge mænd, Guds repræsentanter, begyndte straks at gøre erobringer!

Således fører Gud sine krige. Han sender ofte sine ud-

valgte ind på selve fjendens territorium, og han tillader også ofte, at fjenden handler med dem tilsyneladende efter for-godtbefindende; men disse Guds krigere, der tilbeder Gud og ham alene, de erobrer bytte for den levende Gud! De slår fjenden på hans eget område. Det var det, der skete med Josef, da han blev solgt som træl til Ægypten. Det var det, der skete med Daniel og hans venner, da de blev bortført som trælle til Babylon. Det var det, der skete med de første martyrer. Det er det, der sker i dag! Vi tror, fjenden triumferer; men det er lige omvendt! Gud tiltager sig herredømmet, og snart vil det blive åbenbart for verden, hvem der har herredømmet! Hvor står du i denne kamp? Hvem tilbeder du? Hvem har herredømmet i dit liv?

Da Daniels og hans venners vilje var bøjet ind under Guds vilje, og de havde besluttet at stå fast, koste hvad det koste skulle, bøjede Gud overhofmesterens vilje, så han gav dem lov til at nøjes med grøntsager og vand i 10 dage, og da de 10 dage var gået, viste det sig, at Daniel og de tre venner så langt bedre ud end de, der havde fortsat med kongens mad og vin. Således ærede Gud deres tro og lydighed.

– I sit andet regeringsår lå Nebukadnezar en nat på sit leje og tænkte på fremtiden. Hans magt var på det tidspunkt meget stor. Som kronprins havde han ca. 3 år før besejret Faraos Necho af Ægypten i slaget ved Karkemis, og denne sejr havde gjort Babylon til den ledende stormagt. Kort efter var hans fader død, og han selv havde efterfulgt ham på tronen. Han var ung, han var mægtig, han var ærgerrig. Han var også klog og i mange henseender en ædel mand af en langt dybere karakter end den gængse østerlandske despot. Hans tanker kredede om fremtiden, rigets fremtid. Da han gled over i søvnen, drømte han en drøm, som han instinktivt forstod var af største betydning. Han kunne imidlertid hverken fastholde drømmen eller forstå dens betydning, og derfor lod han alle drømmetydere og vismænd tilkalde og beordrede dem dels at gengive drømmens indhold, dels at tyde indholdet. Det kunne de selvfølgelig ikke, og i sin opbragthed herover befalede kongen, at samtlige vismænd i riget skulle henrettes. Daniel, der sammen med sine venner befandt sig blandt de dødsdømte, tog imidlertid mod til sig, gik ind til kongen, bad om betænkningstid og lovede at tyde drømmen.

Situationen var kritisk. Daniel var stillet over for enten at gøre det umulige eller dø. I sådanne situationer afsløres det for andre, hvem der har herredømmet over os. Tænk, om Daniel og hans venner i sin tid havde valgt at følge kongens bud og spise hans mad – tænk, om de havde underkastet sig Nebukadnezar og hans gud! Hvor håbløs havde deres stilling da ikke været nu! Kongens vismænd sagde: »Der findes ikke et menneske på jorden, der kan sige, hvad kongen ønsker at vide (kap. 2,10 og 11). Det var *deres* stilling, og det havde også været Daniels og hans venners stilling, om de i sin tid havde forladt Herren, deres Gud. Men *de* kunne sige: »Den hemmelighed, kongen ønsker at vide, kan vismændene ikke sige kongen, *men der er en Gud i himmelen...*« (kap. 2,27 og 28). Den Gud havde de holdt fast ved, den gang det havde været så let at svigte ham – nu holdt han fast ved dem!

Daniel pålagde sine venner at bede Gud om barmhjertighed, og vi kan være sikre på, at de har bedt! De har bedt som Peters venner, da han lå i sit fængsel og ventede på at skulle henrettes dagen efter, og svaret udeblev heller ikke. Gud åbenbarede Daniel hemmeligheden i et nattesyn, og Daniel priste Gud. Så gik han til kongen og hilste ham med disse på een gang værdige og ydmyge ord: »...mig er denne hemmelighed åbenbaret, ikke ved nogen visdom, som jeg har forud for alle andre levende væsener...« (kap. 2:27-30). Ikke *vor* visdom, ikke *vor* magt, ikke *vor* gudfrygtighed – det er Guds

helliges stilling!

Så udlagde Daniel synet for kongen. Det er et grundlæggende syn, der indeholder en grundlæggende hemmelighed. Der var netop sket noget i verdenshistorien. Nebukadnezar var kommet på tronen, den mand, der tilintetgjorde Juda rige som selvstændig nation og bortførte folket til Babylon, den mand, under hvem det vældige tidsafsnit begynder, som Skriften kalder *hedningernes tider* (Luk. 21,24). Under ham begynder *verdensrigernes historie*, de verdensriger, som den bibelske åbenbaring særlig beskæftiger sig med. Netop ved begyndelsen af dette vældige tidsafsnit lader Gud denne mand se et syn af verdensrigernes historie lige ned til endens tid. Og synet gælder *herredømmet* over jorden!

Nebukadnezar så en stor billedstøtte. Der står om den, at den var *vældig*, at den var *stor*, at dens glans var *overmåde stærk*, og at dens udseende var forfærdeligt (kap. 2,31). Ja, sådan ser denne verdens riger ud. Der er noget overvældende ved deres pragt og deres magt; men de står på lerbædder!

Billedstøttens hoved var af guld, bryst og arme af sølv, bug og lænder af kobber, benene af jern og fødderne halvt af jern, halvt af ler. Pludselig blev en sten revet løs fra klippen, dog ikke ved menneskehænder; den ramte billedstøttens fødder og knuste dem, og på een gang knustes hele billedstøtten og blev som avner, der blev båret sporløst bort; men stenen blev til et stort bjerg, der fyldte hele jorden.

Her har vi verdensrigernes historie i store træk. Hovedet af guld er Nebukadnezar, m.a.o. *Babylon* (kap. 2,37 og 38). Derefter kommer et andet verdensrige, der skal modsvare billedstøttens bryst og arme af sølv. Det er det *medisk-persiske* rige. Derefter kommer det *græsk-makedoniske* verdensrige under *Alexander den Store*, svarende til bugen og lænderne af kobber. Derefter kommer et fjerde verdensrige, stærkt som jern, thi jern knuser og sønderlår alt. Det er *Romerriget*. Og så er vi nået ned til fødderne, der dels var af jern, dels af ler. Det er et *statsforbund af 10 riger* uden noget virkeligt sammenhold og uden kraft og styrke. I dette statsforbunds tid vil Gud gribe ind og gøre ende på verdensrigernes historie. Dette er endnu ikke sket, men mange bibellæsere spejder efter dannelsen af dette statsforbund, der måske skal dannes inden for grænserne af det gamle Romerrige.

Det er et mærkeligt syn. Det vender i mangt og meget op og ned på vore tanker om verdenshistorien. Vi mener, at de gamle riger i deres opbygning og indre struktur stod langt tilbage for vore moderne statssamfund. Nebukadnezars drøm synes at vise det modsatte. Hovedet var af *guld* – derefter *sølv* – derefter *kobber, jern, ler* – m.a.o. en forringelse og forgrovning af materialet. I hvert fald viser denne drøm os, at verden ikke udvikler sig i retning af det bedre, tværtimod! Verden udvikler sig i retning af det værre, og denne katastrofale udvikling, der mere og mere tager fart som et lavineskred, vil ikke standse, før Gud griber ind og i et nu, når Jesus Kristus åbenbarer sig, gør ende på denne verdens rigers magt og opretter sit rige.

Der kæmpes om herredømmet over denne jord, og for det menneskelige øje ser det ud, som Guds fjender har let spil. Men betragt et øjeblik verdensherskeren Nebukadnezar stå overfor denne Guds mand, Daniel, der aldrig havde tilbedt nogen anden end den levende Gud. Og betragt denne vældige billedstøtte i al dens glans! Hvad sker? Billedstøtten ramler omkuld og knuses, al dens glans er borte, den efterlader sig ikke engang et spor (kap. 2,35), og verdensherskeren Nebukadnezar falder på sit ansigt for Daniel og udbryder: »I sandhed, *eders* Gud er kongernes Konge...« (kap. 2,47). Hvem har herredømmet?

– Verdensrigerne er synlige. De glimrer i deres tomme

pragt. Guds rige er endnu usynligt. Ingen kan endnu pege på det og sige: »Her er det,« thi »Guds rige er inden i eder« (Luk. 17,21). Hvor var Guds rige på Nebukadnezars tid? Det var i Daniel og hans tre venner. Hvad betød de over for Nebukadnezar og hans riges overvældende herlighed og magt? Det kan du se her! De havde herredømmet, thi de repræsenterede Gudsrige!

Hvor er Guds rige henne i dag? Det er ikke synligt. Det er inden i enhver troende kristen, der tilbeder Herren i Ånd og sandhed. Hvad betyder de få kristne ud over jorden, den

håndfuld småfolk dog over for denne verdens riger? Hvad betyder de få kinesiske kristne, der nu er ladet alene tilbage blandt 450 millioner hedninger? Hvad betyder de få kristne bag jerntæppet? Hvad betyder de få kristne i U.S.A. og i vort afkristnede Europa? Det skal verden snart få at se! Når tallet på de hellige er fuldt (Rom. 11,25), griber Gud ind – da ramler billedstøtten sammen – da bøjer denne verdens såkaldte store knæ for den levende Gud – da går det op for verden, hvem det er, der har herredømmet!

KAPITEL II

Spørgsmålet om herredømmet er i sidste instans et spørgsmål om *tilbedelse*. Gud har herredømmet i himmelen. Der tilbedes han uafladeligt. Men Gud vil også have magten på jorden. Han vil også tilbedes af menneskene. Han søger mennesker, der tilbeder ham i Ånd og sandhed (Joh. 4,23-24). Satan vil også have menneskehedens tilbedelse. Han er umættelig i sit begær efter tilbedelse, thi i samme omfang, han får tilbedelse, får han magt. Ganske særlig er satan ude efter at berøve Gud dem, der tilbeder ham, thi for hver tilbeder, satan erobrer fra Gud, øges hans magt på Guds bekostning. Og satan bruger alle til rådighed stående midler for at erobre tilbedere fra Gud – overtalelse, fristelse, vold, list, o.s.v.

I Johannes' Åbenb. kap. 13 er kampen om menneskehedens tilbedelse skildret på det stadium, hvor den raser voldsomt. Antikrist er trådt frem, dyret fra havet, som Åbenbaringsbogen kalder ham. Og med alle de sataniske midler og forførelsesmetoder, han råder over, tiltvinger han sig menneskehedens tilbedelse. »Alle, som bor på jorden, skal tilbede ham (d.v.s. Antikrist), enhver, hvis navn ikke fra verdens grundlæggelse er skrevet i Lammets, det slagtedes, livets bog« (læs Åb. 13,4, 8 og 15).

– Daniel og hans venner var blevet ophøjet. Daniel var blevet herre over landskabet Babel, og hans tre venner styrede på hans vegne dette område (kap. 2,48 -49). Herrens venner havde fået magt i selve satans højborg, Babel. Guds usynlige rige var trængt ind i denne verdens rige; satans herredømme vaklede. Ingen uden satan lagde synderligt mærke dertil, men han så det til gengæld tydeligt og klart.

Nebukadnezar havde i sit første syn set, at hele det sataniske verdenssystem stod på lerfodder, ja, han havde endog set det blive knust. Og han havde set, at himmelens Gud ville oprette sit rige, der aldrig i evighed skal forgå. Satan måtte foretage et modtræk for at tilintetgøre virkningerne af dette mægtige syn, kongen havde haft. Sæt kongen begyndte at handle efter, hvad han havde set! Sæt han fortsatte med at ydmyge sig for den sande Gud og give ham æren?

Det var ikke vanskeligt for satan at finde et tilknytningspunkt for sit modtræk i kongens sind. Det syn, han havde haft, var meget ydmygende, thi det havde afsløret for ham, at alle verdensriger, hans eget indbefattet, ville blive knust og tilintetgjort – men der var dog noget i synet, der kunne give næring til den stolte konges hovmod, og det var dette, at billedstøttens hoved, som jo var et billede på hans rige, var af det ædleste metal, nemlig guld. Hans rige var altså det bedste! Og kongen lod sit hovmod suge ny næring heraf. Han lod sig ikke ydmyge for alvor! Og så længe mennesket ikke har ydmyget sig for alvor, har satan et ståsted, thi menneskets hovmod er selve satans ståsted, hans fæstning og operationsbasis i mennesket.

I opløst hovmod lod kong Nebukadnezar lave en billedstøtte, der *helt igennem* var af *guld* (kap. 3,1). Den skulle tje-

ne til at forherlige ham selv og hans rige overmåde. Bag alt dette ser vi tydeligt satan, rigets egentlige hersker. Denne billedstøtte blev opstillet i landskabet Babel, m.a.o. der, hvor Daniel og hans tre venner styrede! Kampen om *herredømmet* blussede atter op. Satan krævede herredømmet, d.v.s. tilbedelse. Disse Guds mænd skulle tvinges til at tilbede ham. Ville de det, kunne de for hans skyld godt blive siddende på deres høje poster, thi så var de hans. Ville de ikke det, måtte de ryddes af vejen. Det gjaldt herredømmet! Begynder vi at forstå, hvor meget der ligger i dette, at tilbede Gud?

Der udgik en kongelig kundgørelse om, at alle på et givet signal skulle falde ned og tilbede denne guldbilledstøtte. Læg mærke til, hvem denne kundgørelse var stilet til: »Det tilkendegives eder, *I folk, stammer og tungemål...*« (kap. 3,4). Det var m.a.o. til hele den daværende verden, befalingen om tilbedelse af guldbilledstøtten udgik! Satan kræver verdensherredømmet – det har han stilet imod gennem årtusinder, og han vil aldrig afstå herfra, før han er kastet i ildsøen.

Og alle folk, stammer og tungemål faldt ned og tilbad guldbilledstøtten (kap. 3,7). Hvilket Øjeblik! Satans triumf syntes fuldkommen! Millioner af sjæle, der var skabt i den levende Guds billede, tilbad nu Guds fjende! Triumfen var vel fuldkommen? Nej, langtfra! Guds rige havde ikke bøjet sig. Daniels tre venner fortsatte med at tilbede Gud og ham alene. De bød satan trods, da hans triumf syntes størst.

Da det blev opdaget, at de ikke ville tilbede guldbilledstøtten, blev de slæbt hen for kongen, og her rasede slutopgøret om dette ene: herredømmet, tilbedelsen.

Kong Nebukadnezar sagde til dem: »Er det oplagt råd, at I ikke *dyrker* min gud eller *tilbeder* guldbilledstøtten, som jeg har ladet opstille? Nu vel, hvis I er rede til, når I hører horn, fløjter, citre, harper, hakkebrætter, sækkepiber og alle hænder andre instrumenter klinge, at *falde ned og tilbede* billedstøtten, som jeg har ladet lave, så er alt godt, men gør I det ikke, skal I på stedet kastes i den gloende ovn. Og hvilken Gud er der, som da kan fri eder af mine hænder?« (kap. 3,13-15). Læg mærke til, hvad det gælder: tilbedelsen, tilbedelsen, tilbedelsen!

Guds rige, repræsenteret af de tre venner, vaklede ikke det mindste. Arken var i fjendehånd. Det fik fjenden at føle. Vennernes svar kom uden tøven og usikkerhed: »Det har vi ikke nødig at svare dig på! Sker det, så kan vor Gud, *som vi dyrker*, fri os af den gloende ovn, og han vil fri os af din hånd, o konge, men hvis ikke, så må du vide, o konge, at din gud *dyrker vi dog ikke*, og guldbilledstøtten, som du har ladet opstille, *tilbeder vi ikke*« (kap. 3,16-18).

Nebukadnezar blev fyldt af den raseriets ånd, der er op-tændt af selve helvede. Han befalede, at ovnen skulle gøres syv gange hedere. Derpå lod han de tre mænd binde og kaste i ildovnen.

Arken blev ført som bytte ind i Dagon's hus, og Dagon

blev knust. De tre venner blev kastet i den gloende ildovn, og i samme nu blev der rettet et voldsomt slag – ikke mod Guds rige, men imod selve satans fæstning. »Da sloges kong Nebukadnezar af rædsel« (kap. 3,24). Dagon vakler! Hvad er der sket? Jo, der er nogle, der tilbeder Gud i Ånd og sandhed og holder ved dermed! Mægtigere slag kan ikke rettes imod satan. For sådanne slag vakler han og styrter omkuld!

Den tilbedelse, der har så mægtig en virkning, består ikke i ord og ceremonier. Det frygter satan ikke det mindste for. Nej, den sande tilbedelse består i at *give sig selv* uforbeholdent til Gud. Det er det, Paulus mener med sit råd til romerne: »Så formaner jeg jer da, brødre! ved Guds barmhjertighed til at *bringe jeres legemer* som et levende, helligt, Gud velbehageligt offer; dette er jeres *åndelige gudsdyrkelse*« (Rom. 12, 1). Der ligger uendeligt meget heri. Det er sådanne tilbedere, Faderen søger, og har han dem, går hans rige frem med stor kraft.

Det var på denne måde, de tre venner tilbad Gud. Og hvad skete? Nebukadnezar blev slået med rædsel. Han blev stillet ansigt til ansigt med sin overmand. Han så en, lig en gudesøn, være hos de tre i ildovnen – de var løst og gik uskadt omkring.

Der var intet andet for Nebukadnezar at gøre end at erkende sit fuldkomne nederlag. Han trådte hen til den gloende ovns dør og råbte: »Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego, I, *den højeste Guds tjenere*, kom ud!« Hvilken bekendelse! Hvilken sejr for den levende Gud! Hans fjende råber ud for hele verden, at den levende Gud er den højeste Gud! Sandelig, Dagon vakler! Hvor blev guldbilledstøtten af? Den forsvinder sporløst ud af billedet. Hvem brød sig om den? Dagon havde vist sig fuldkommen magtesløs over for den levende Gud. Satans rige oplevede et komplet nederlag, da dets magt syntes størst!

Og Guds riges sejr blev endnu mere fuldkommen. Kong Nebukadnezar udstedte en ny kundgørelse: »Lovet være Sjadraks, Mesjaks og Abed-Negos Gud, der sendte sin engel og

friede sine tjenere, som i tillid til ham overtrådte kongens bud og hengav deres legemer for at undgå at dyrke eller tilbede nogen anden gud end deres egen! Hermed påbyder jeg, at den, der i noget folk, nogen stamme og noget tungemål siger noget ondt om Sjadraks, Mesjaks og Abed-Negos Gud, skal hugges sønder og sammen, og hans hus skal gøres til en skarndyng; thi der gives ingen anden gud, som således kan frelse« (kap. 3,28 og 29).

Tilbedelsen var sikret den levende Gud. Herredømmet var sikret ham. De tre venner havde sikret ham det ved at tilbede ham i Ånd og sandhed og holde ved dermed, selv da det kostede dem alt. Således kæmper Gud, og på den måde har han vundet sine sejre ned igennem tiderne. Således kæmper han også i dag, og han søger mere end nogensinde dem, der vil tilbede ham i Ånd og sandhed, thi det er dem, ved hvem han kan bjerge sejren hjem!

Der var en mand, der hed *Stefanus*. Han var af samme Ånd som Daniels tre venner. Også han blev givet i fjendernes hænder. De slæbte ham ud og stenede ham, og medens stenede haglede ned over ham, kom den samme, som var kommet til de tre venner i ildovnen, til ham. Stefanus så Guds herlighed og Jesus stående ved kraftens højre hånd. Denne gang behagede det ikke Menneskesønnen at redde sit tro vidne fra døden, thi det afgørende er ikke, om vort liv sættes til i ildovnen eller stenregnen – det må Gud om – det afgørende er, at Gud bliver tilbedt, at herredømmet ikke går over på satans hænder. Da Stefanus sov hen med bønner for sine fjender på sine læber, blev der atter rettet et voldsomt slag mod Dagon, og han begyndte at vakle – Saul fra Tarsus fik boret brodden så dybt ind i sit hjerte, at han ikke fik fred, før han bøjede sig for Stefanus' Gud og tilbad ham og ham alene og lærte alle andre at tilbede den levende Gud!

– Slutopgøret om herredømmet over denne jord nærmer sig med stærke skridt. Satan tyer mere og mere til ildovnens og stenenes våben. Broder og søster, hvem tilbeder du?

KAPITEL III

Det fjerde kapitel i Daniels bog er det sidste, hvori kong Nebukadnezar optræder. Han var, som vi har set, den verdenshersker, der gjorde det af med Guds folks tilværelse som selvstændig nation, den hersker, under hvem *hedningernes tider* begyndte. Han står i en vis forstand som generalnævneren for alle verdensherskere til alle tider, og hans skæbne er som i en sum den skæbne, der vil blive dem alle til del. Som det gik verdensriget Babel, vil det i princippet gå alle verdensrigerne.

Der blev kæmpet på Nebukadnezars tid. Både i den synlige og den usynlige verden rasede der en voldsom kamp, og kampen gjaldt herredømmet over menneskehjernerne og dermed over skabningen. Den kamp har raset lige siden syndefaldet. Den raser i vore dage med måske større voldsomhed end nogensinde.

I kap. 11 i 1. Mosebog skildres et af de mange vigtige slag i denne standende krig om herredømmet. Menneskeheden havde dengang eet tungemål og samme sprog, og menneskerne var sammensvejet i en mægtig, gudsfjendsk enhed. Forestil dig jordens millioner – al deres intelligens, kraft, viljestyrke, kultur o.s.v. sammensvejet i et satanisk forbund! Hvilken gigantisk kraft! Og de sagde til hinanden: »Kom, lad os bygge os en by og et tårn, hvis top når til himmelen, og skabe os et navn...« (1. Mos. 11,4). Og de begyndte på deres forehavende, og satan stillede al sin kraft til deres rådighed, og menneskeheden og satan samarbejdede nu på den ting,

som satan altid har stilet imod, nemlig at skabe himmel på jord *uden Gud!*

Gud betragtede dette gigantiske forehavende, og han sagde: »Se, de er eet folk og har alle eet tungemål; og når de nu først er begyndt således, er *intet, som de sætter sig for, umuligt for dem*« (vers 6). Var det ikke en overdrivelse? Ville menneskeheden virkelig være så mægtig? Ja, Gud tog ikke fejl i sit syn på denne af satan forenede menneskehed. Han, som har skabt mennesket i sit billede, vidste til fulde, hvilke kræfter og muligheder og evner, han havde nedlagt i mennesket, og han så, at om de fortsatte i en sådan gudsfjendsk enhed, ført af satan selv, ville alle de guddommelige muligheder, der er nedlagt i mennesket, blive taget i satans hånd, udviklet til højeste fuldkommenhed, og da ville intet være menneskeheden umuligt. Gud så ikke fejl. Vore dage lader os ane, at intet er menneskeheden umuligt, når den står sammen og dirigeres af satan – og vor generation skal sikkert få mere at vide herom!

Derfor ødelagde Gud deres forehavende, thi havde han givet menneskeheden tid til at gennemføre det, var herredømmet og tilbedelsen gået over på satans hænder. Da havde menneskeheden skabt sig sit eget »paradis« på jord uden Gud, og satan havde hersket uindskrænket.

Gud ødelagde deres forehavende; men satan opgav ikke af den grund at nå sit mål. Han fortsatte med at arbejde på virkeliggørelsen af sin kongstanke, der kan udtrykkes med et ene-

ste ord: *Babel!* Babel står som udtrykket for en forenet, guds-fjendsk menneskehed, der, ledet af satan, søger at skabe paradys på jord uden Gud. I vore dage arbejder Guds fjende ihærdigt, ja, næsten febrilsk på at skabe et nyt Babel, hvor menneskeheden og alle menneskehedens udtømmelige kraftkilder – teknik, videnskab, kultur – smeltes sammen under Babels feltråb: »*Lad os – lad os – lad os!*« (se 1. Mos. 11,3 og 4). Her er ikke plads for Gud. Nej, ham kan man undvære. Han er ikke andet end en fortidslevning. Og således beredes jordbunden for Antikrist, der snart skal træde frem, og når han er der, vil *hele jorden* følge ham (Åb. 13,3). Da er menneskeheden sandelig svejset sammen, og intet vil være den umuligt!

Beretningen om Babelstårnet er højaktuel. Babel er ikke blot noget, der var engang. Nej, Babel trives frodigt iblandt os og vil snart dominere jorden og alle dem, der bor på den.

Det er dette babelske princip, der har ligget bag ved alle verdensrigerne og præget dem til alle tider, og det er dette Babel, der er Guds riges og Guds børns mest hadefulde fjende. Babel og Guds rige kan ikke trives side om side. Et af de to riger må bukke under for det andet. Fred og forsoning er udelukket.

Det var et sådant Babel, Daniel og hans tre venner kæmpede deres kampe imod. Det er et lignende Babel, Guds helige i dag kæmper deres kampe imod.

– Kong Nebukadnezar levede tryk og livsglad i sit palads (Dan. 4,4). Hans magt var på sit højeste. Den daværende verden var ham underlagt. Satan arbejdede på Babels fuldendelse. Det var mislykkedes i første omgang, men derfor gav han ikke op. En nat fik Nebukadnezar atter et drømmesyn, og det slog den trygge og livsglade konge med rædsel. Han så et træ midt på jorden. Det var *såre højt*. Det voksede og blev vældigt, og dets top *nåede himmelen*. Dets løv var *fagert*, dets frugter *mange*, så der var føde til alle derpå – *alt kød fik næring deraf* (kap. 4,10-12).

Hvad var det, kongen så? Babels vise kunne ikke tyde drømmen – og det, skønt det var en drøm om Babel! – men Daniel kunne: »Det træ, du så...det er dig selv, o konge, som er blevet stor og mægtig, hvis storhed er vokset, så den når himmelen, og hvis herredømme rækker til jordens ende« (kap. 4,20-22). Træet var et billede på kongen og hans rige, d.v.s. et billede på Babylon. Det var et Babelstårn, hvis top nåede himmelen. Nebukadnezars verdensrige var et nyt forsøg på at samle menneskeheden til eet og detronisere Gud, m.a.o. et nyt forsøg på uden Gud at skabe det, som Gud alene kan skabe, nemlig paradys på jord.

Træet var fagert og dets frugter mange. Der var skønhed, væld og frugtbarhed over det. Der var føde til alle derpå. Det var et vidunderligt træ. Det var til velsignelse for hele menneskeheden. Mon ikke det var *livets træ*? Der står jo om livets træ, at dets frugt aldrig får ende, at det hver måned bærer ny frugt, og at dets frugter tjener til føde (se Ezekiel 47,12 og Åb. 22,2). Var Nebukadnezars træ mon ikke et sådant livets træ? De allerfleste ville sikkert have svaret et fast og afgjort ja til dette spørgsmål, og de ville have protesteret nidkært, om nogen havde vovet at sige dem imod. Men Nebukadnezars træ var ikke noget livets træ til trods for alle dets frugter og al dets skønhed og al dets væld, men derimod et satanisk forsøg på at efterligne og overflødiggøre det sande livets træ. Og Nebukadnezars verdensrige var ikke noget fredsrige, men derimod et satanisk forsøg på at efterligne og overflødiggøre det sande fredsrige, som alene Gud kan oprette.

Således arbejder satan! Åh, om vi dog måtte gennemskue ham også i vore dage. Hvad vil Rusland? Hvad vil U.S.A.? Hvad vil F.N., den store verdensorganisation? De vil alle det samme som Babel – de vil uden Gud skabe det, som kun Gud

kan skabe, fred på jord! Og bag ved både de store verdensmagter og den store verdensorganisation står satan og bejler til menneskehjerterne. Han vil tilbedes!

Daniel gennemskuede det altsammen. Han så, at det skønne træ med de dejlige frugter havde en grundskade. Det var ormstukkent. Det kunne ganske vist ikke ses udefra; men Daniel, der havde øjne til at se med, så det tydeligt, og han satte straks fingeren på det ømme punkt: »*Synd...misgerning*« (kap. 4,27). Dette stolte babyloniske verdensrige var som alle andre verdensriger opbygget på uretfærdighed og synd, og derfor var det til trods for al sin ydre pragt og blændende storhed pilråddent, dømt til undergang!

Da de i sin tid byggede Babelstårnet, steg Gud ned og ødelagde deres forehavende. Således også her. Nebukadnezar så i sin drøm, at en engel fór ned fra himmelen og huggede træet af ved roden og lod stubben og rødderne blive tilbage länkede til jorden med en kæde af kobber og jern (kap. 4,13-16). Daniel udtødte drømmen og forklarede kongen, at han, verdensherskeren, skulle udstødes af menneskenes samfund, og at syv tider skulle gå hen over ham, indtil han forstod, at den *Højeste er Herre over menneskenes rige og giver det til hvem, han vil* (kap. 4,23-26). Nebukadnezar skulle lære til gavns, hvem der har herredømmet! Det skal alle verdensherskere nok få lært i Guds time!

Således skete det. Tolv måneder senere gik verdensherskeren på taget af sit palads i Babel, og ved synet af stadens storhed og bygningernes pragt udbrød han: »Er det ikke *det store Babel*, som *jeg* byggede til kongesæde ved *min* vældige magt, *min* herlighed til ære?« (kap. 4,30). Det første, vi hører om Babel i Bibelen, er dette: »*Lad os – lad os – lad os!*« (1. Mos. 11,4). Der er ikke plads for Gud, ikke brug ham! Det samme går igen i Nebukadnezars hovmodige ord. Vi hører intet om Gud, ham havde Nebukadnezar stadig ikke brug for. Nej, han talte kun om dette: »*Jeg* byggede...*min* store magt...*min* herlighed til ære!«

Det rører ved selve det inderste i de antikristelige verdensriger. Gud lades ude af betragtning. Men dermed besegler de deres egen skæbne! Før Nebukadnezar havde talt ud, lød der en røst fra himmelen, hvor den sande verdenshersker tronede: »Det gives dig til kende, kong Nebukadnezar, at dit kongedømme er taget fra dig!« (kap. 4,31). Ordet blev fuldbyrdet i samme stund. Nebukadnezar blev udstødt af menneskenes samfund, han blev som et dyr. – Betragt ham lige et øjeblik! Det var Nebukadnezar, hvem alle havde skælvet for. Nu havde Gud rørt ved ham! Hvem er verdensherskeren, Gud eller Nebukadnezar? – Der er andre i vore dage, hvem millioner skælver for, men frygt ikke! Tænk på verdensherskeren Nebukadnezar! Sådant er enhver verdensherskers stilling, når den levende Gud løfter hånden og rører ved ham! Hvem skal vi tilbede? Svaret er ikke vanskeligt!

Da syv tider – det betyder formentlig syv år – var til ende, løftede stakkels Nebukadnezar sine øjne til himmelen. Derhen havde han aldrig før spejdet efter hjælp. Men da han gjorde det, fik han sin forstand igen. Og han priste den Højeste og lovede og ærede ham, som lever evindeligt, hvis herredømme er evigt, hvis rige står fra slægt til slægt (kap. 4,34). Verdensherskeren havde lært sin lektie. Vor tids såkaldte store har ikke lært den endnu, men de skal nok få lært den. Lektien er denne: *himmelen har magten!* (kap. 4,26).

Himmelen har magten – ikke blot: himmelen har magt – det sidste vidste Nebukadnezar i og for sig godt, det havde han lært af Daniels tre venner, som han lod kaste i ildovnen – men nu havde han selv haft med Gud direkte at gøre, og da lærte han, at himmelen har *magten*. Denne grundlæggende lektie lærte den mand, der herskede over det første og ypper-

ste af verdensrigerne, og se nu, hvad der sker:

Da Nebukadnezar i sin tid opstillede guldbilledstøtten, udstedte han en bekendtgørelse til alle folk, stammer og tungemål, gående ud på, at de alle skulle tilbede guldbilledstøtten, m.a.o. hans rige (kap. 3,4-6).

Nu, da han havde lært sin lektie, at himmelen har magten, udsteder han atter en bekendtgørelse til alle folk, stammer og tungemål (kap. 4,1). Og denne bekendtgørelse fordrer ikke tilbedelse af nogen guldbilledstøtte. Den er en eneste ophøjelse og lovprisning af den levende Gud, som har al magten: »Hvor store er dog hans tegn, hvor vældige dog hans undere! Hans rige er et evigt rige, hans herredømme fra slægt til slægt ...Nu lover, ophøjer og ærer jeg, Nebukadnezar, himmelens Konge: Alle hans gerninger er sandhed, hans veje retfærd, og han kan ydmyge dem, som vandrer i hovmod« (kap. 4,3 og 37).

KAPITEL IV

Nebukadnezar efterfulgtes af sin søn *Nabonidus*, der ikke omtales i Skriften. Hans søn *Belsazzar* regerede samtidig som en slags vicekonge, og han omtales i Skriften. (Det er iøvrigt et interessant bevis på Skriftens nøjagtighed, at Belsazzar i følge kap. 5,7 og 29 kun kunne gøre Daniel til den *trede-mægtigste*. Det stemmer med den historiske virkelighed, at han selv kun var den *næstmægtigste*.)

Belsazzar festede en nat med sine stormænd. Påvirket af vinen lod han de hellige kar, som Nebukadnezar i sin tid havde bortført fra templet i Jerusalem, hente, for at de kunne drikke af dem (kap. 5,1-4).

Du husker historien om Herrens ark, der blev bortført som bytte af filistrene og sat ind i deres afgud Dagens hus! Her gentager denne historie sig til punkt og prikke. Belsazzar forhånede den levende Guds kar og priste sine egne guder af guld, sølv, kobber, jern og sten. Da viste der sig pludselig fingre af en menneskehånd på væggen, og fingrene skrev nogle ord, som ingen kunne tyde. Da skiftede kongen farve – Dagon begyndte at vakle! – hans tanker forfærdede ham, hans hofters ledemod slappedes, og hans knæ slog imod hinanden. Vi kan næsten allerede se Dagon falde med et brag og knuses foran Guds ark!

Babylons vise blev hentet, men de kunne ikke tyde skriften. Feststemningen var ganske forsvundet, en følelse af rædsel bredte sig fra den ene til den anden af de såkaldte stormænd. På enkedronningens råd blev Daniel tilkaldt, om han kunne hjælpe. Han var tilsyneladende faldet i unåde eller skubbet til side efter Nebukadnezars død – i hvert fald anede Belsazzar intet om hans eksistens. Nu fik man atter brug for ham. Man får som regel brug for Herrens hellige, når det begynder at knibe.

Betragt et øjeblik denne Guds mand midt iblandt de drukne og rædselsslagne stormænd! »Spar dine gaver,« sagde han til den sølle konge, der havde lovet ham guld og grønne skove, hvis han kunne tyde skriften (kap. 5,13-17). Og så talte han dødsens alvorligt til kongen: »Den højeste Gud, o konge, gav din fader (det vil her sige bedstefader) Nebukadnezar kongedømme, magt, herlighed og ære... Men da hans hjerte blev hovmodigt, stødtes han fra kongetronen ... Af menneskenes samfund blev han udstødt...til han skønnede, at den højeste Gud er herre... Men du, Belsazzar, hans søn, har ikke ydmyget dit hjerte, skønt du vidste alt dette; du har hovmodet dig mod himmelens Herre!...men Gud, som holder din livs-ånde i sin hånd og råder over alle dine veje, ham ærede du ikke« (kap. 5,18-23). Kan du se Gud blive større og større der

Der er i sandhed sket noget! Babelstårnet er ramlet sammen! Det gik kong Nebukadnezars Babelstårn som det første – det blev tilintetgjort! Og som det gik disse forsøg på at sammensveje menneskeheden i en gudsfjendsk enhed for uden Gud at skabe paradys på jord, sådan vil det gå alle andre lignende forsøg, også de gigantiske forsøg, som gøres i vore dage. Babel har ingen fremtid! Det sidste, vi læser om Babel i Bibelen, er dette: »Faldet, faldet er Babylon, den store...« (Åb. 18,2).

Det sidste, vi hører om Nebukadnezar, er hans egne ord: »Nu lover, ophøjer og ærer jeg, Nebukadnezar, himmelens Konge...« Dermed passerer verdensherskeren ud af billedet. Han endte som en, der tilbad den levende Gud! Hvem havde herredømmet? Du kan ikke være i tvivl derom! Så lad os da tilbede Herren vor Gud og ham alene, og lad os holde ved dermed!

i festsalen? De havde hånet ham, de havde spottet ham, de havde let og drukket af hans kar, men nu lyder det med sandhedens autoritet: »Han er den Gud, der holder din livs-ånde i sin hånd!« Åh, om mennesker erkendte det!

Og så udtødte Daniel skriften på væggen: »Mene, mene – Gud har talt dit riges dage og gjort ende derpå – tekel – du er vejet på vægten og fundet for let – ufarsin (peres) – dit rige er delt og givet til Medien og Persien.«

Og den arme Belsazzar måtte så udføre sin sidste regeringshandling: ophøje Daniel, han, der tjente den Gud, som Belsazzar havde forhånnet. Der blev i sandhed byttet roller! Daniel, den af mennesker glemte, men af Gud erindrede, blev hentet frem. Belsazzar, den af mennesker ophøjede, men af Gud forkastede, blev stødt ud. I samme nat blev byen stormet og Belsazzar dræbt.

Det er slutningen på det babyloniske verdensrige. Som det gik dette gudløse verdensrige, vil det gå dem alle.

– Vi ved fra historien, at det var perserkongen *Kyros*, der besejrede Babylon og overtog verdensherredømmet. Hvem mederen Darius, der omtales i kap. 6,1 og fremefter, er, ved vi ikke med sikkerhed. Det er muligt, han har været medregent med Kyros (se kap. 6:29).

Guldhovedet i Nebukadnezars syn var afløst af armene og brystet af sølv. Det babyloniske verdensrige var afløst af det medisk-persiske verdensrige. Men dette var kun en forandring, hvad det *ydre* angik. Hvad det *indre* angik, var der ingen væsensforskel imellem de skiftende verdensriger – samme ånd rådede i det ny verdensrige som i det gamle. Det er nemlig således, at hvert verdensrige overfører sin ånd til det følgende verdensrige, og derfor består alle verdensrigerne efter deres *væsensindhold* den dag i dag. Dette fremgår klart af Nebukadnezars syn af den store billedstøtte. Da den lille sten ramte billedstøttens fødder, blev alle verdensrigerne knust *på een gang* (kap. 2,34, 35 og 44). Det forudsættes altså, at de allesammen eksisterer på det tidspunkt, da den lille sten rammer billedstøttens fødder, og dog ved vi jo alle, at oldtidens verdensriger for længst er forsvundet ud af historiens skueplads. Hvordan kan det forklares? Kun på den måde, at vel er verdensrigerne forsvundet, hvad det *ydre* angår, men efter deres *væsen* består de alle den dag i dag – deres ånd, det sataniske system lever videre – det er overført fra verdensrige til verdensrige.

Det viste sig da også hurtigt, at Daniel måtte gennemkæmpe samme kamp i det persiske verdensrige som i det babyloniske. Også i Perserriket kæmpedes der på liv og død

om *herredømmet*, om *tilbedelsen*!

Darius lagde landet under 120 satraper, der atter sorterede under tre rigsråder, af hvilke Daniel var den ene (kap. 6,2 og 3). Det viste sig snart, at der var en ypperligere ånd i Daniel end i de andre, og kongen tænkte på at sætte ham over hele riget. Dette vakte de andre embedsmænds misundelse, og de søgte derfor efter noget at anklage ham for, men kunne intet finde. »De kunne ikke finde nogen brøde eller brist, da han var tro, og der ingen efterladenhed eller brist var at finde hos ham (kap. 6,5). Han var tro, og der var ingen efterladenhed hos ham. Hvilket vidnesbyrd! Ikke underligt, at Guds kraft kunne udfolde sig frit i og igennem ham! Der var intet uopgjort imellem Gud og ham, ej heller mellem ham og mennesker. Og det var dette, der var årsagen til, at det gik, som det gjorde, da nye vanskeligheder og prøvelser væltede ind over ham.

De andre embedsmænd stak hovederne sammen og fandt ud af, at om de skulle fælde Daniel, kunne det kun ske, såfremt de kunne finde noget ved hans gudsdyrkelse at anklage ham for. De gik derfor til kongen og forelagde ham et udkast til en kundgørelse om, at ingen i 30 dage måtte bede til nogen anden end kongen, og dette udkast fik de kongen til at underskrive (kap. 6,6-10).

Da Daniel fik dette at høre, gjorde han det, som alle, der kender Gud, gør i sådanne situationer. Han løb ikke med bankende hjerte til kongen for at søge at udvirke en ændring – han gik derimod ind i sit lønkammer og bad! Nu var den gamle Daniel atter midt i striden om herredømmet, om tilbedelsen! Det nye verdensrige var som det gamle styret af den verdens fyrste, og han forandrer sig aldrig! Han kræver tilbedelse under den ene eller anden form.

Den gamle Daniel havde oplevet meget i sit bevægede liv. Som ung havde han været vidne til Jerusalems fald og var blevet bortslæbt som fange til Nebukadnezars Babylon. Der havde kampen om herredømmet raset med satanisk voldsomhed. Nu blussede den atter op. Kunne Daniel rokkes nu? Kunne han nu tvinges til at tilbede nogen anden end den levende Gud? Denne gang var det løvekulen, der truedes med, om han ikke bøjede sig! Kunne han tvinges i knæ? Nej, han kendte sin Gud for godt. Han havde prøvet for meget i sit liv til at lade sig skræmme af udsigten til et ophold i løvekulen. Ganske vist var fristelsen mere snedig end nogensinde før. Da Nebukadnezar i sin tid havde rejst billedstøtten, havde han krævet tilbedelse. Det krævedes der ikke denne gang. Nu var det blot forordnet, at man i 30 dage ikke måtte tilbede nogen anden end Darius. Der stod ikke noget om, at man *skulle* tilbede Darius. »Tag dig en lille bønneferie,« har djævelen sikkert hvisket Daniel i øret, »skån dig selv – du behøver jo ikke at bede til Darius – lad blot være med at bede i 30 dage!« Men Daniel kendte sin Gud for godt. Han ville ikke af frygt for lidelse lade sig skræmme til ikke at bringe den levende Gud den tilbedelse, der tilkom ham. »Han faldt på knæ tre gange om dagen og bad og priste sin Gud, ganske som han tilforn havde gjort« (kap. 6,11).

Og så blev Daniel hentet og kastet i løvekulen. »Stakkels Daniel,« siger vi sikkert, men Skriften skildrer ham just ikke som en stakkel!

– Du husker hin langfredag, da en rådvild Pilatus efter forgæves at have forsøgt at redde Jesus, som han vidste var uskyldig, til sidst gav sit minde til, at de gjorde med ham, hvad de ville. Og da Herrens afsjælede legeme var taget ned af korset og lagt i en ny grav, blev der rullet en stor sten for, og Pilatus lod stenen forsegle og vagtposter bevogte graven sikkert. Hvilken sejr for satan! Så var der da gjort ende på

ham, der aldrig havde bøjet knæ for satan! Behøver jeg at fortsætte! Du ved, hvad der skete årle påskemorgen, da opstandelseskraften udløstes! Stenen blev væltet væk, soldaterne fejte til side – Herren opstod! Hvem har herredømmet?

Så blev der hentet en stor sten og lagt over kulens åbning, og kongen forseglede den med sin egen og sine stormænds seglring, at der ingen ændring skulle ske i Daniels sag (kap. 6,18). Man læser det med et smil!

Skriften skildrer just ikke Daniel som en stakkel, sagde jeg. Nej, tværtimod! Hvor har Daniel tilbragt en vidunderlig nat, og hvor havde Darius dog en forfærdelig nat! Daniel var i løvekulen og oplevede Guds nærhed som aldrig før. Gud sendte sin engel og lukkede løvernes mund. Og Daniel tilbad og priste sin Gud, så det slet ikke var muligt for ham, da han siden nedskrev beretningen derom, at gengive sine ord. Gud fik sandelig tilbedelse den nat!

Men se et øjeblik på Darius! Det var ham, der skulle tilbedes i 30 dage! Han kunne ikke sove, lå og kastede sig frem og tilbage på sit leje. Han var rådvild og oprevet. »Stakkels Darius!« må vi sige. Han havde fået med en af Guds hellige at gøre, og det er ikke spøg! Han havde kastet en af Guds hellige i løvekulen, det vil sige, han havde lagt ham direkte i Guds favn – og selv var han faldet i Guds hænder! Han fik travlt med at komme op tidligt næste morgen, og på ganske umajestætisk vis løb han ud til løvekulen, og der råbte han sin bekendelse ud for al verdens øren: »Daniel, du *den levende Guds* tjener! Mon din Gud, som du vedblivende dyrker, kunne redde dig fra løverne?« (kap. 6,19-21).

»Kongen leve evindeligt!« svarede Daniel fra bunden af løvekulen. »Min Gud sendte sin engel og lukkede løvernes gab, så de ikke har gjort mig nogen men, fordi jeg er fundet skyldfri for hans åsyn og heller ikke har forbrudt mig imod dig, o konge!« Og kongen blev såre glad og lod Daniel drage op af kulen, og da det var sket, viste det sig, at han ikke havde lidt nogen som helst mén, eftersom han havde troet på sin Gud (kap. 6,22-24). Daniel havde en *god samvittighed*, Daniel havde *tro*. Derfor kunne han stride den gode strid, idet han både havde tro og en god samvittighed (1. Tim. 1,18 og 19). Han havde bevaret troens hemmelighed i en ren samvittighed (1. Tim. 3,9). Derfor kunne han tilbede den levende Gud i Ånd og sandhed, og derfor kunne den levende Gud gribe ind og udløse sin mægtige kraft, opstandelseskraften, så alle fjendens snedige anløb blev gjort til intet!

Det var en vældig sejr, der atter blev vundet for Guds rige. Tilbedelsen blev bevaret for den levende Gud, ja ikke blot bevaret, men forstærket, og Guds fjender blev tilintetgjort. De mænd, der havde bagtalt Daniel, blev på kongens bud hentet og kastet i løvekulen tillige med deres børn og hustruer, og næppe havde de nået kulens bund, før løverne kastede sig over dem og knuste alle ben i dem (kap. 6,25).

Og derpå skrev kong Darius til *alle folk, stammer og tungemål* på hele jorden: »Fred være med eder i rigt mål! Hermed byder jeg, at man, så vidt mit rige strækker sig, skal frygte og bæve for Daniels Gud. Thi han er den levende Gud og bliver i al evighed; hans rige kan ikke forgå, og *hans herredømme* er uden ende...« (kap. 6,26-28).

Hvem har herredømmet? Kunne Guds sejr være mere fuldkommen? Umuligt! Og redskabet til denne fuldstændige sejr var Daniel, manden, der som Paulus øvede sig i altid at have en god samvittighed over for Gud og mennesker (Ap. G. 24,16), manden, der tilbad Gud i Ånd og sandhed. Det er sådanne redskaber, Gud søger i dag, da striden om herredømmet og tilbedelsen raser med større voldsomhed end selv på Daniels tid. Vil du være et sådant redskab?

KAPITEL V

De første 6 kapitler i Daniels bog er historisk berettende. De handler fortrinsvis om begivenheder, der fandt sted på Daniels egen tid. De sidste 6 kapitler handler derimod fortrinsvis om begivenheder i en for Daniel fjern fremtid. Nøgleordet til sidste halvdel af Daniels bog er »endens tid« (se kap. 8,17, 19 og 26, kap. 9:26, kap. 10,14, kap. 11,27, 35 og 40 og kap. 12,4, 9 og 13). Disse sidste 6 kapitler er derfor i en vis forstand af særlig interesse for os, der netop lever i endens tid.

Det er såre vigtigt, at vi nærmer os disse i mangt og meget dunkle kapitler i den rette ånd. De vil aldrig lukke sig op for den menneskelige nyfigenhed, nysgerrighed og sensationstrang. Der foreligger en mængde fortolkninger til disse kapitler. Mange har søgt at trænge ind i kapitlernes talmystik og symbolik, men hvor dette er sket på uåndelig måde, er resultaterne afskrækkende. »Du skal lukke for synet,« blev der sagt til Daniel (kap. 8,26 og kap. 12,4 og 9). Han skulle sætte segl for, hvad han havde set, og disse segl kan intet menneske bryde. I Åbenbaringsbogen kap. 5 læser vi også om en forseglede bog, som ingen formåede at åbne eller se i. Johannes græd såre over, at ingen kunne bryde bogens syv segl, indtil han fik at vide, at der var en, der kunne bryde seglene, nemlig Løven af Juda stamme, Lammet, det slagtede!

Ingen uden Lammet, det slagtede, kan skue ind i Guds hemmeligheder. Ingen uden Jesus kender Guds tanker til fulde. I ham bor alle visdommens og kundskabens skatte (Kol. 2,3). Han formår det, og kun i samme grad, vi er dannet til lighed med ham, forstår også vi de dybe ting i Guds skjulte råd. Det var Guds-lighed, der prægede Daniel; derfor havde han så dyb en indsigt. Det er det, der fattes os; derfor forstår vi så lidt.

Det er ikke studerekammervisdom, vi har brug for. Det er *åbenbaring fra Gud*, vi trænger så hårdt til. Studerekammervisdom koster ingenting. Den kan enhver få. Åbenbaring fra Gud koster derimod noget. Den gives kun til dem, der går Lammets vej, dem, der følger Lammet, hvor det går.

Lammets vej er præget af to ting: *lydighed og ydmyghed* (se Fil. 2,5-8). Intet andet end lydighed og ydmyghed giver os indsigt i de guddommelige ting. Derfor forstår denne verdens vise intet af Guds visdom, thi ydmyghed ligger som regel såre langt fra deres vej. Jesus siger: »Dersom nogen vil gøre Guds vilje, skal han erkende...« (Joh. 7,17). Det er *lydighed*. Han siger også: »Jeg priser dig, Fader, at du har skjult det for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige« (Matt. 11,25). Det er *ydmyghed*. Og som sagt: uden disse to ting forstår du ikke det mindste, om du så studerede resten af dit liv.

Hvordan forholdt Daniel sig til disse to ting? De første 6 kapitler er en eneste lang skildring af hans lydighed. Som ung var han lydig, da han nægtede at spise Nebukadnezars mad. Som gammel mand var han lydig, da han nægtede at tilbede Darius og måtte i løvekulen. Ikke et eneste øjeblik finder vi ham borte fra lydighedens vej, hverken i småt eller stort. Han kunne med frimodighed og uden frygt bære sit navn, Daniel, d.v.s.: Gud er min dommer.

Men lydighed i sig selv er ikke nok. Lydigheden må gå hånd i hånd med ydmygheden, ellers fører lydigheden nemt til farisæisme. Og her viser Daniel sig måske allerstørst! Han er beundringsværdig i sin lydighed. Det er vældigt at se ham stå fast, selv da det kostede ham en nat i løvekulen – hvilken mand, hvilken helt! Men han er for mig endnu større i det 9. kapitel. Her ser vi ham i bøn for sit folk, der, modsat han, havde svigtet på alle punkter. Han havde været lydig, men de

ulydige. Han havde været tro, men de troløse. Han havde været sand, men de falske og forløjede. Hvilken forskel! Vi ser den ganske tydeligt, men det er, som om Daniel ikke kender noget til nogen forskel, i hvert fald opretholder han ikke nogen forskel mellem folket og sig selv. Hør hans bøn:

»Ak, Herre, du store og forfærdelige Gud, som holder fast ved pagten og miskundheden mod dem, der elsker dig og holder dine bud! *Vi* har syndet og handlet ilde, været gudløse og genstridige; *vi* veg fra dine bud og vedtægter og hørte ikke på dine tjenere profeterne, som talte i dit navn til vore konger, fyrster og fædre og til alt folket i landet. Du står med retten, Herre, *vi* med vort ansigts blusel...o.s.v.« (læs kap. 9,4-19).

Han stiller sig på folkets side, gør sig til eet med folkets synd – hvilken ydmyghed, når vi tænker på, at han netop ikke var som de og netop ikke havde handlet ilde som de! Han var retfærdig, men han gjorde sig til eet med de uretfærdige. Ser du ikke, hvor han ligner ham, der kaldte sig Menneskesønnen? Han var også lydig, lydig indtil døden, ja korsdøden. Og vi priser ham for hans lydighed! Men det er næsten endnu mere vidunderligt, at denne lydige Menneskesøn i dybeste ydmyghed stillede sig på vor side – ja, mere endnu: gjorde sig til eet med os og bar vor synd.

Det var denne lighed med Lammet, der førte Daniel frem til så høje åbenbaringer. Og det er den eneste vej til sandt indblik i de guddommelige ting. Alt andet er kun opblæsthed, menneskekundskab og død teori. Lad os derfor begive os ind på lydighedens og ydmyghedens vej! Lad vor bøn ikke så meget være: »Herre, lad mig forstå!« som: »Herre, gør mig lydig, gør mig ydmyg!« – thi er vi først lydige og ydmyge af hjertet, kommer forståelsen af sig selv.

Det er i denne Ånd, vi vil nærme os disse sidste 6 kapitler om endens tid. Vi banlyser al sensationstrang, spidsfindighed og nyfigenhed. Og når vi således nærmer os disse kapitler, skal vi nok få alt det at vide, som vi behøver. Det er muligt, vi ikke får svar på alt det, vi gerne ville have svar på – Gud har ikke forpligtet sig til at besvare alle vore spørgsmål – men han har lovet at give os svar på alt det, der er nødvendigt for vort hjerte, vort liv, vor brugbarhed for Gud og mennesker. Daniel fik, hvad han behøvede af lys og indblik – det samme vil du få, om du følger Daniels vej!

– I kapitel 2 læste vi om Nebukadnezars drøm. Han så en mægtig billedstøtte. Hovedet var af guld, bryst og arme af sølv, bug og lænder af kobber, benene af jern og fødderne halvt af jern, halvt af ler. Daniel tydede drømmen og forklarede kongen, at denne vældige billedstøtte var et billede på verdensrigerne ned gennem tiderne.

Daniel fik også selvet syn af verdensrigerne (se kap. 7). Men i hans syn så de anderledes ud. De var som *vilddyr*, grusomme, grove, grådige. Han så fire store dyr stige op af havet, der var oprørt af himmelens fire vinde. Det første dyr så ud som en *løve* – det var det babyloniske verdensrige, svarende til hovedet af guld i Nebukadnezars drøm. Det andet var en *bjørn*, der havde tre ribben i gabet – det var det mediskpersiske verdensrige, svarende til brystet og armene af sølv. Derefter kom en *panter* – det er det græsk-makedoniske verdensrige, svarende til bugen og lænderne af kobber på billedstøtten. Derefter fulgte et fjerde dyr, så frygteligt og grusomt, at Daniel ikke kunne finde ord til at beskrive det. Det var frygteligt, skrækeligt og umådeligt stærkt, det havde store jerntænder, åd og knuste alt, og hvad der levnedes, nedtrampede det med fødderne. Det er Romerriget, svarende til benene af jern i Nebukadnezars drøm. Jernet knuser og søndrer alt, og som jern sønderslår, skal det knuse og sønderslå alle

hine riger (kap. 2,40). Daniel så, at dette fjerde dyr havde ti horn, og han lagde særlig mærke til, at der skød et *elvte* horn frem. Det var til at begynde med lille, men det voksede i magt, og tre af de ti horn blev oprykket for at skaffe plads for dette elvte horn. Han betragtede nøje dette horn og så, at det havde øjne som et menneske og en mund, der talte store ord. Med dette lille horn ender verdensrigernes historie.

De ti horn i Daniels syn svarer til de ti tæer i Nebukadnezars billedstøtte, de tæer, der var halvt af jern, halvt af ler, m.a.o. det forbund af ti stater, muligvis inden for grænserne af det gamle Romerrige, der skal opstå i endens tid. Og det elvte horn – hvad svarer det til i Nebukadnezars drøm? Der findes intet modsvarende i Nebukadnezars drøm. Det elvte horn er nemlig Antikrist, indbegrebet af al gudsbespottelse og gudsfjendskhed, højdepunktet i de jordiske verdensrigers udvikling, slutsummen og slutresultatet af, hvad verdensrigerne formår – men ham har verden ikke selv øje for, derfor findes han ikke i Nebukadnezars drøm – det er kun Guds folk, der kan se, at verdensrigernes ypperste blomst bliver *Antikrist*, indbegrebet af alt ondt – derfor findes han kun i Daniels syn.

Sagen er den, at Nebukadnezars drøm er et syn af verdensrigerne set fra det *menneskelige* synspunkt, medens Daniels drøm er et syn af verdensrigerne set fra det *guddommelige* synspunkt. Det er m.a.o. to væsensforskellige betragtningsmåder. Det menneskelige synspunkt er dette, at denne verdens riger er noget mægtigt, noget pragtfuldt, noget vidunderligt – de tvinges ganske vist til at erkende, at det går ned ad bakke, men intet af denne verdens børn kan se, at grunden til, at det går så elendig, er den, at denne verdens riger i deres inderste væsen er antikristelige. Det så Daniel derimod klart. Han så, at verdensrigerne er glubske vilddyr, der kun kan opretholde livet ved rov og tilintetgørelse af andre. Og han så, at verdensrigernes fuldendelse, deres højdepunkt bliver Antikrist, hvis væsen de alle bar i sig, men som først kan udfolde sig frit og uhæmmet i endens tid.

I Åbenbaringen 13 er Daniels syn gengivet apostelen Johannes i en fortættet, sammentrængt form. Johannes så ikke fire vilddyr stige op af folkehavet, men eet dyr med ti horn på sine hoveder. Og dette dyr var et monstrum med alle de fire dyrs egenskaber, som Daniel havde set. Det dyr, Johannes så, lignede en *panter*, dets fødder var som en *bjørns*, dets mund var som en *løves* mund, og selve satan gav det sin kraft, sin trone og stor magt. Dette monstrum af et vilddyr med alle de fire vilddyrs utæmmede kræfter i sig er Antikrist, svarende til det elvte horn i Daniels syn. Johannes så, at der blev givet dyret mund til at tale store ord og bespottelser, og der blev givet det magt til at virke i 42 måneder (3½ år). Og dyret åbnede sin mund til bespottelse mod Gud, til at spotte hans navn og hans bolig og dem, som bor i himmelen. Og der blev givet det at føre krig imod de hellige og sejre over dem, og der blev givet det magt over alle stammer og folk og tungemål og folkeslag. Og alle de, der bor på jorden, skal tilbede det, alle de, der ikke fra verdens grundlæggelse har deres navn skrevet i livets bog, det slagtede Lams bog (Åb. 13,5-8).

Daniel havde set ganske det samme. Han så, at det elvte horn havde øjne og en mund, som talte store ord, og at det førte krig imod de hellige og overvandt dem og mishandlede dem (kap. 7,20-25).

Vi husker, at Daniels bog handler om *herredømmet*. Det er herredømmet over menneskehjernerne – også dit og mit hjerte – der kæmpes om og dermed herredømmet over jorden. Herredømmet er tilsyneladende i verdensrigernes, vilddyrenes magt – og dermed i satans magt – og i endens tid vil han gøre sit yderste for at befæste sin magt gennem det skrækelige »elvte horn«, dette skrækelige monstrum af et vilddyr,

som Johannes så, og som er selve Antikrist.

Venner, det er gruppvækkende ting, vi har med at gøre i disse kapitler hos Daniel og i Johannes' Åbenbaring. Og husk, at vi er på vej lige ind i disse begivenheder! Er vort syn klart? Kan vi i lyset af Guds ord gennemskue alt det, som sker for vore øjne? Ser vi som Daniel, eller ser vi som Nebukadnezar? Er denne verdens riger vilddyr i dine øjne, eller en pragtfuld billedstøtte, der stråler i sin glans?

Men dette er, når alt kommer til alt, kun ydersiden af tingene. Vi må ind i det indre for at se helt klart og for at forstå, hvorledes vor egen stilling må være rent praktisk.

Hvad er Antikrists inderste væsen? Det fremgår klart af Daniels og Johannes' syner. Daniel siger, at Antikrist er et *horn*, der havde *øjne* som et menneske og en *mund*, der *talte store ord* (kap. 7,8, 20 og 25). Og Johannes' beskrivelse af Antikrist i Åb. 13 stemmer overens hermed. Antikrists væsen er således:

Øjne som et menneske, d.v.s. menneskevisdom,

Hornet, d.v.s. menneskekraft,

En *mund*, der taler store ord, d.v.s. et grænseløst *hovmod*.

Menneskekraft og menneskevisdom, udspringende af et grænseløst hovmod, er de kendingsmærker, der vil præge Antikrist på en ganske særlig måde. Det er med disse våben, udviklet til højeste fuldkommenhed, at satan nu i endens tid lægger op til slutopgøret om verdensherredømmet.

Vi kan svagt ane, hvilken altbesejrende væld, der vil være over Antikrist, når han træder frem, udstyret med en menneskevisdom, som verden aldrig før har kendt magen til, og en menneskekraft, som overgår enhver beskrivelse. Alle vil falde ham til fode og være villige til at tilbede ham. Alt, hvad menneskene har drømt om ned igennem tiderne, alt det, som verdensrigerne har stilet imod og kæmpet for, synes nu at være virkeliggjort i dette overmenneske. Han er indbegrebet af samtlige verdensrigers og verdensherskeres kraft, snilde og overlegenhed.

Hvad stiller Gud op imod denne vældige magt? Er der noget, der er stærkere end vilddyrenes kraft, visdom og selv-sikkerhed, forenet i dette overmenneske? Er der nogen, der er stærkere end Antikrist? Ja, det er der, Gud ske tak! Menneskesønnen er Antikrist uendelig overlegen (kap 7,13 og 14). Lammet, det slagtede, er vilddyret uendelig overlegen! Og de, der er på Lammets side og kæmper med Lammets våben, skal opleve Lammets sejr og dele sejren med ham!

Hvordan bjærges sejren hjem? Gå atter med hen til Åbenbaringsbogen! I kap. 5,6 skildres Lammet nærmere. Johannes så et Lam ligesom slagtet. Det havde *syv horn* og *syv øjne*, det er Guds syv Ånder, der er udsendt over hele jorden. Antikrist lignes ved et horn, der har menneskeøjne. Men her ser du Lammet, det slagtede, udstyret med *syv horn* og *syv øjne*. Antikrist er topmålet af *menneskelig* kraft og *menneskelig* visdom, Lammet er topmålet af *guddommelig* kraft og *guddommelig* visdom. Er du i tvivl om, hvem der er den stærkeste? Hvad kan alle verdens forenede vilddyr med deres anfører djævelen i spidsen stille op imod Lammet, det slagtede? Intet!

Men sejren er ikke gratis for Lammet og Lammets folk! Lammets kampmetode er kostbar! På Golgatas kors sejrede han ved at lade sig besejre! Han kæmpede ikke for sin ret eller magt. Han søgte i modsætning til vilddyrene slet ikke sit eget. Han *hengav sig selv*, og derved besejrede han sin ærkefjende så tilintetgørende, at den endelige sejr nu er sikret. Således er den guddommelige visdom og den guddommelige kraft, der er i stand til ganske at besejre den sataniske visdom og sataniske kraft, hvor overvældende den end tager sig ud.

Ikke at søge sit eget, ikke at forsvare sig, men derimod give sig selv hen – det er Guds visdom og Guds kraft, den eneste, der er satan overlegen.

Vil du være på sejrinderens side, nu den endelige slutkamp om verdensherredømmet er ved at gå ind, da må du ind på Lammets vej og lære hans kampmetode! Det er det, Peter formaner os til med disse ord: »Da nu Kristus har lidt i kødet, skal også I *væbne jer med samme sind*« (1. Peter 4,1). Paulus siger det måske endnu tydeligere: »Lad det samme sindelag være i jer, som var i Kristus Jesus« (Fil. 2,5-11).

Det samme sind – det samme sind! Kan jeg få det? spørger du. Ja, det kan du, lovet være Gud! Der står om Lammets syv øjne, at de er de syv Guds Ånder, der er *udsendt over hele jorden* (Åb. 5,6). Det er m.a.o. et billede på Helligånden i alle dens guddommelige egenskaber, Helligånden, som er udsendt til hele jorden, og som er rede til at fylde dig med Jesu sind, om du vil overgive alt uforbeholdent til ham og lyde ham. Fyldt af Helligånden er du i stand til at kæmpe på Lammets side og vinde sejr som han!

Det var dette, Daniel så. Han så, at Antikrist førte krig imod de hellige og *overvandt dem og mishandlede dem* (kap. 7,21 og 25). Så var hans triumf vel fuldkommen? Nej, thi de hellige kæmpede på Lammets vis, han som blev overgivet i satans magt og derigennem tilføjede satan det afgørende nederlag. Sådan også her! Den højstes hellige blev overgivet i Antikrists magt og derigennem blev det afgørende slutstød rettet imod satans rige. Den gamle af dage kom, og retten blev givet den højstes hellige, og tiden kom, da de hellige tog riget i eje (kap. 7,22).

Det er historien om arken i Dagens hus om igen. Det er Daniels og hans tre venners historie om igen. Venerne blev kastet i ildovnen og Daniel i løvekulen – men hvordan gik det? Vilddyret fik sig hver gang et banesår. Således også i den endelige slutstrid. Guds venner bliver givet i satans og Antikrists vold, og det bliver satans og Antikrists endeligt!

KAPITEL VI

Nogle år efter, at Daniel havde haft sit syn af vilddyrene, fik han et nyt syn, der også angik verdensrigerne. Han så en vædder med to store horn. Intet dyr kunne stå sig imod vædderen. Den gjorde, hvad den ville, og fik stor magt. Da kom en gedebuk færende fra vest. Den havde et anseligt horn midt i panden. Den rendte vædderen over ende og trampede på den og blev selv stor og stærk. Men da den syntes allermægtigst, blev det store horn brudt af, og i stedet for voksede der fire andre horn frem imod alle fire verdenshjørner. Fra et af disse horn voksede der et andet og lille horn frem, og det voksede umådeligt imod syd og øst og mod det hellige land, og det voksede helt op til himmelens hær, styrtede nogle af hæren og af stjernerne til jorden og trampede på dem. Og det hovmodede sig imod hærens øverste; hans daglige offer blev ophævet, og hans helligheds sted kastet til jorden. Sandheden kastedes til jorden, og hornet havde lykke med, hvad det gjorde (kap. 8,1-12).

Daniel fik engelen Gabriels udlægning af synet og fik at vide, at synet gælder *endens bestemte tid* (kap. 8,19). Derefter fik han at vide, at vædderen er det medo-persiske verdensrige, og at gedebukken er det græsk-makedoniske verdensrige. De fire horn betyder, at det græsk-makedoniske rige skal opløses i fire riger, og det lille horn betyder, at der i deres herredømmes sidste tid, når overtrædelserne har gjort målet fuldt, skal fremstå en fræk og rænkefuld konge.

Udlægningen af synet synes således at være ganske klar.

Kender du til at kæmpe på denne måde? Kampen om herredømmet over dig er jo i fuld gang. Det ved du godt. Vilddyret og Lammet det slagtede kæmper om dit hjerte. Du kender sikkert til at blive overset, fornærmet, måske endog forhånet. Hvordan reagerer du? Hvis du har væbnet dig med det samme sind som Jesus, da forsvare du dig ikke, giver ikke igen med samme mønt, holder ikke fast på din ret med alle til rådighed stående midler – nej, du tier og lader blot din ret gå. Og hvad sker? Vilddyret besejres af Lammet. Du kan fornemme sejren i dit eget hjerte. Lammet det slagtede får magten i dit liv, og hans sejr befæstes i dit hjerte.

Således føres Herrens krige i det små, i det skjulte. Andre steder som f.eks. i Kina og i Korea er kampen mere åbenlys, men om der er menneskelige tilskuere til kampen eller ej, er ligegyldigt – kampen er lige vigtig – våbnene er de samme. Kender du til at kæmpe med Lammets våben og vinde sejr over vilddyret?

Vi skal ikke her komme ind på de forskellige afsnit af det *ydre* forløb af kampen om verdensherredømmet mellem Gud og satan. Jeg er klar over, at der er forskellige perioder, men det er ikke det vigtigste. Det vigtigste er, at vi altid er på Lammets side og altid kæmper med Lammets våben. Det afgørende er, at Gud har et folk, der går Lammets vej og kæmper med Lammets sind, thi det er et sådant folk af den højstes hellige, der skal overtage riget og herredømmet på den levende Guds vegne.

Det var dette, Daniel så, og da han havde set dette mægtige syn, blev han såre forfærdet, hans ansigt skiftede farve; men han gemte sagen i sit hjerte (kap. 7,28). Lad os gøre det samme! Ordene er os for dybe i hele deres dybde, vi kan ikke skue til bunds i dem – men vi kan bevare dem i vort hjerte, og vi kan vandre på Lammets vej – da vil ordene, efterhånden som begivenhederne indtræffer i den ydre verden, også hvad dette angår, forklare sig selv!

Alexander den Stores makedoniske verdensrige blev efter hans pludselige død delt i fire riger, og ved slutningen af disse rigers tid opstod den frække og rænkefulde kong Antiokus Epifanes, der fuldt ud svarer til det billede af den frække og rænkefulde konge, som her omtales (kap. 8,23-26).

Således synes alt klart. Dette gælder også de syner, Daniel fik i perserkongen Kyros' tredje regeringsår, og som er gengivet i kap. 10 og 11. Her forudsiges verdenshistoriens hovedtræk fra kong Kyros frem til Antiokus Epifanes, og i vor Bibel er fortolkningen anført ved hjælp af et notesystem, der hjælper læseren til at forstå, hvilke konger der i det enkelte tilfælde tænkes på.

Jeg er dog ikke sikker på, at der ikke i det ottende, tiende og elvte kapitel står mere, end hvad vi her har antydnet, og hvad noterne i vor Bibel angiver. Jeg skal ikke gå i enkelt-heder med dette; blot vil jeg anføre een bestemt ting:

Vi har gentagne gange set, at der ikke er nogen væsensforskil imellem de forskellige verdensriger. De gamle verdensriger er for længst borte, men deres ånd lever videre. Og derfor kan man i dybeste forstand sige, at historien gentager sig. Det, der sker i dag i verdenshistorien, er drevet frem af akkurat samme ånd, som det, der skete for årtusinder siden, da det ikke var Rusland og U.S.A., der kæmpede om verdensherredømmet, men Persien og Grækenland. Historien gentager sig, og derfor har de syner, Daniel så om Persien og Grækenland og Alexander den Stores efterfølgere, sikkert et langt

videre perspektiv. De går helt ned til *endens tid*, hvad der jo også udtrykkeligt siges (kap. 8,17 og 19; kap. 10,14 og kap. 11,35 og 40). Den fortolkning, der i vor Bibel er anført til kapitel 11, er derfor kun delvis rigtig. Den er indført af kirkefaderen Hieronimus i hans latinske oversættelse af Bibelen (Vulgata), men der er for mig ikke tvivl om, at disse syner også beskriver langt større og frygteligere begivenheder end Makkabæerkrigene, o.s.v.

Det, vi imidlertid skal koncentrere os om, er ikke at finde ud af, om disse syner eventuelt beskriver vor tids verdensomspændende begivenheder, men om vi kan få lys over de *åndelige principper*, der ligger gemt i Daniels syner, thi kan vi få lys over dem, finder vi noget, der er til personlig og praktisk hjælp for vort liv.

Hvad er det, der ligger bag tidens begivenheder? Læser vi det tolvte kapitel i Åbenbaringsbogen igennem, får vi et indtryk heraf. Vi læser her om en kamp i *himmelen*. Mikael og hans engle gav sig til at kæmpe imod dragen (satan), og dragen og hans engle kæmpede. Men de magtede det ikke... (Åb. 12,7-12).

Der foregår en kamp i den usynlige verden, og kampen her på jorden er i en vis forstand efterdønninger af kampen i det himmelske. Læg mærke til, hvad der står i disse vers fra Johannes' Åbenbaring. Der står dels, at *Mikael og hans engle sejrede* – det står vel ikke med direkte ord, men det fremgår klart af sammenhængen, især vers 8 modsætningsvis – dels, at *de hellige sejrede* (se vers 11) – m.a.o.: de troende har del i kampen i den usynlige verden. Uden os kan kampen ikke kæmpes igennem til sejr. Så mægtigt er det at være en kristen! Gud regner med os i sin strid imod mørkets fyrste og mørkets hære, i hvis vold hele jorden og alle dens riger ligger. Vor kamp er »ikke imod kød og blod, men mod magterne, mod myndighederne, imod verdensherskerne i dette mørke, imod ondskabens åndsmagter i det himmelske,« siger Paulus (Ef. 6,12).

Satan er denne verdens fyrste, og hele hans hær af ondskabens åndsmagter er vore egentlige fjender. Det er dem, der er de egentlige verdensherskere. Denne verdens såkaldte store er kun disse sataniske åndsmagters redskaber. Det er dem, der blinder de vantros tanker, så lyset fra det høje ikke kan trænge ind i deres sind; det er dem, der driver verdens børn ud i det mest yderliggående galskab, moralsk fordærv og gudløshed; det er dem, der driver verdensrigerne til alt det vanvid, vi er vidner til; det er dem, der nu pisker folkehavet op i raseri og modner folkesjælen til at hylde Antikrist. Mod dem står vor kamp – og den kamp kan kun føres med *åndelige våben*; alt andet vækker kun satans hånlatter. Hvad betyder videnskab, konferencer, politik og ideologier imod ham – han ler og fejer det hele omkuld – hvad betyder en udvandet kristendom, hvor Guds ord er undergravet, og Helligånden en ukendt person! Kun een ting har han respekt for: *åndsfødte, åndsfuldte og åndsførte kristne*, der kan svinge Åndens sværd imod ham. Dem skælver han for, hvem de end er, og hvor de end står, thi de kan slå ham. Om dem står der: »De overvandt ham i kraft af Lammets blod og i kraft af deres vidnesbyrds ord, og de havde ikke deres liv for kært til at gå i døden« (Åb. 12,11).

Broder, søster, er du en sådan kristen? Hvis ikke, kan du blive det, thi der er ikke persons anseelse hos Gud. Hvem du end er, kan Gud føre dig ind i dette liv, om blot du vil nedlægge al din egen visdom og lade Gud råde i eet og alt.

En sådan skikkelse var Daniel, og det er i denne åndelige krigsførelse, vi betragter ham i disse sidste kapitler i hans bog. Der skete vældige ting i denne periode. Det babyloniske verdensrige blev omstyrtet og afløst af det persiske, og hvad

der måske var endnu større: jøderne i adspredelsen fik lov til at vende hjem til deres land. Og midt i denne hvirvelvind af verdensomspændende begivenheder fik Daniel, den højtbedagede mand – han var vel over 90 år gammel – sine mægtige syner af endnu større og mere verdensvide begivenheder. Det var, som sprængte Gud hans menneskelige synsfelt og lod ham skue ind i en malstrøm af begivenheder, der ganske overvældede ham.

Hvad gjorde Daniel i denne begivenhedsrige tid? Han *ransagede skrifterne* (kap. 9,2). Den højtbedagede mand, der var nået længere i guddommelig indsigt end nogen af os, ransagede skrifterne! Har det ikke noget at sige dig og mig? Du ser denne mand Daniel trække sig tilbage fra tidens larm og begivenhedernes hvirvel og gå ind i stilheden for at ransage skrifterne. Han vidste, at det var derinde i stilheden, alene med Gud ved de hellige skrifter, at han kunne få lys over tidens begivenheder. Derinde i stilheden færdes de, der kæmper Guds krige med Åndens våben!

Der fik han lys over, at Gud gennem profeten Jeremias havde sagt, at der skulle gå 70 år, inden *Jerusalem skulle genopbygges*. Så kunne Daniel vel lægge hænderne i skødet og sige til sig selv: »Godt, der skal gå 70 år; så lad der gå 70 år, så bliver Jerusalem genopbygget ganske automatisk.« Nej, sådan siger Åndens kæmper aldrig. Når vi får et løfte fra Gud, ved vi, at her har vi et sikkert og fast ståsted, hvorfra vi kan *bede igennem*. Intet i Guds rige sker automatisk. Vi er medarbejdere, medkrigere. Det forstod Daniel, og derfor gav han sig til at *bede ud fra Guds ord*, så det kunne mærkes både i himmel og helvede og på jorden med!

Ordet og bønnen – det er de to mægtige våben, Gud har betroet os. Uden dem kan vi intet som helst udrette. Med dem kan vi udrette alt! Det var de våben, Herren selv brugte. Det var dem, alle hans apostle brugte. Dem har Herrens sande hellige til alle tider brugt. Bruger du dem?

Se, hvordan Daniel bad! Åh, hvor kan vi lære meget af ham. Han lærer os at ransage skrifterne. Han lærer os at bede. Og han lærer os aldrig at give op med nogen af delene. Skal vi ikke tage ved lære af ham?

Daniel vendte sit ansigt til Gud Herren for at fremføre bøn og begæring under faste i sæk og aske. Og han begyndte med en *tilbundsgående syndsbekendelse*: »Ak, Herre, du store, forfærdelige Gud, som holder fast ved pagten og miskundheden mod dem, der elsker dig og holder dine bud! Vi har syndet og handlet ilde, været gudløse og genstridige; vi veg fra dine bud og vedtægter og hørte ikke på dine tjenere profeterne, som talte i dit navn til vore konger, fyrster og fædre og til alt folket i landet. Du står med retten, Herre, vi med vort ansigts blusel, som det nu viser sig... Herre, vi står med vort ansigts blusel, vore konger, fyrster og fædre, fordi vi syndede imod dig... vi stod ham imod og adlød ikke Herren vor Guds røst, så vi fulgte hans love...« (kap. 9,4-19).

Sand syndsbekendelse, som vi finder den her i Daniels bøn, er et af Åndens mægtigste våben. Det vidste Daniel, og derfor gik han så grundigt til værks. Han veg ikke uden om dette pinlige punkt. Han kaldte tingene ved rette navn. Han nøjedes ikke med en formel syndsbekendelse – syndsbekendelse »en gros« – thi han vidste, at Guds Ånd aldrig vedkender sig en formel syndsbekendelse, som hjertet ikke er med i.

Daniel ville nemlig påberåbe sig Guds uforskyldte nåde, og det kunne han gøre med stor frimodighed, da synden først var nævnt ved sit rette navn og bekendt for den levende Gud. Hvor det sker, kan Gud forbarme sig; det kan han for alvor komme til med sin nåde; der er der nemlig brug for nåden – det er der altid, hvor hjerterne er sønderbrudt gennem en sand syndsbekendelse.

Da synden var bekendt, appellerede Daniel med stor frimodighed og tillid til Guds barmhjertighed: »Så lyt da nu, vor Gud, til din tjeners bøn og begæring, og lad dit ansigt lyse over din ødelagte hellighed for din egen skyld, o Herre!... ikke i tillid til vore retfærdshandlinger fremfører vi vore begæringer for dit åsyn, men i tillid til din store barmhjertighed. Herre, hør! Herre, tilgiv!«

Således forholdt Daniel sig i denne verdenshistoriske tid. Han kæmpede på Guds side med Åndens mægtige våben, Ordet og bønnerne. Han forblev i Åndens væsen og verden, og derfor havde han så mægtig en indflydelse over den ydre verden. Alt andet er mere eller mindre omsonst. Kun derinde i Åndens verden får vi virkelig kontakt med selve himmelen og kan bevæge himmelens kræfter. Derinde får vi som Daniel magt selv over nationerne.

Denne tjeneste holdt Daniel ved med. Han kæmpede med Gud imod ondskabens åndsmagter, der dominerer denne verden, og han sejrede.

Det er vældigt at se, hvilken magt Daniel havde som følge af, at han var tro i sin skjulte tjeneste i Åndens verden. Gud frydede sig over hans tjeneste. Satan skælvede for den. Verden fik den at mærke.

Efter at Daniel havde bedt igennem, blev engelen Gabriel sendt til ham med en vidunderlig hilsen ovenfra: »Straks du begyndte at bede, udgik et ord, og jeg er kommet for at kundgøre dig det; thi du er højt elsket« (kap. 9,23-27). Hvilken opmuntring for Daniel – og for os! Det »betaler sig« i sandhed at bede! Gud værdsætter bønnens tjeneste mere end noget andet.

Daniel havde søgt klarhed over, hvad Jeremias mente med de 70 uger, der skulle gå inden Jerusalems genopbyggelse; men gennem Gabriel fik han langt mere lys, end han havde søgt. Sådan går det altid dem, der holder ud i bønnens tjeneste! Gabriel gav ham åbenbaring om Jerusalems skæbne helt ned til endens tid, og han fik at vide, at der var fastsat 70 år-uger for folket og den hellige by, ja, han fik endog at vide, hvad der skulle ske i disse 70 åruger (se kap. 9,24-27).

Det var en vidunderlig sejr, Daniel vandt i Åndens verden, da han gennem udholdende bøn kæmpede sig frem til klarhed over Jerusalems skæbne; men han slog sig ikke til ro med de vundne sejre. Han fortsatte sin bønnetjeneste i det skjulte, thi han følte, at der var hans plads til stadighed. Han fortsatte sin kamp imod ondskabens magter i det himmelske, og han sejrede.

Efter at Daniel atter havde været i en vældig bønnekamp, der varede tre uger, åbenbarede en af himmelens beboere sig for ham ved bredden af den store flod Hiddekel. Daniel så en mand, iført linnede klæder og med et bælte af ofirguld om hofterne. Hans legeme var som krysolit, hans ansigt strålede som lynet, hans øjne var som ildsluer, hans arme og ben som blankt kobber, og hans røst som en larmende hob. Daniel blev overvældet af dette mægtige syn, der blev ikke kraft tilbage i ham, hans ansigt skiftede farve og blev ligblegt, og han faldt bedøvet med ansigtet til jorden. Men den himmelske skikkelse – var det mon ikke Menneskesønnen selv? – sagde til ham: »Daniel, du højt elskede mand, mærk dig de ord, jeg taler til dig, og rejs dig op, thi nu er jeg sendt til dig,« og så fortsatte han, og hans ord er ligesom et amen fra himmelen til Daniels skjulte tjeneste:

»Frygt ikke, Daniel, thi *straks den første dag* du gav dit hjerte hen til at søge indsigt og ydmyge dig for din Guds åsyn, blev dine ord hørt, og jeg er kommet *for dine ords skyld*.« Hvilken opmuntring til bøn! Men så røber det himmelske sendebud en stor, stor hemmelighed: »*Perserriget*s fyrste *stod mig imod* i een og tyve dage, men se, da kom

Mikael, en af de ypperste fyrster, mig til hjælp; ham lod jeg blive der hos Perserkongernes fyrste...« (kap. 10,1-14).

Hvem er Perserriget's fyrste? Det er ikke en skytsengel, som der står i fodnoten til verset i vor Bibel. Nej, Perserriget's fyrste er en af de ondskabens åndsmagter, som satan havde indsat i det usynlige over verdensriget, en af de verdensherskere i dette mørke, som Paulus siger, vi har kamp imod (Ef. 6,12). Det var ham, der havde stået Daniels bønner imod; det var ham, der i det himmelske havde søgt at hindre, at bønnesvaret og åbenbaringen skulle blive Daniel til del. I een og tyve dage havde denne ondskabens fyrste stået imod i håb om, at Daniel ville give op i bønnekampen; men Daniel kendte til den åndelige krigskunst. Han havde bedt og fastet i een og tyve dage (kap. 10,2 og 3), han havde holdt ud, indtil der var bedt igennem – og nu kom svaret! Daniels bønner havde formidlet samarbejdet mellem himmel og jord, det samarbejde, som vi også får lov til at se ind i i Åbenbaringsbogen kapitel 12, og dette samarbejde resulterede i sejr over ondskabens åndsmagter. Perserriget's fyrste i det usynlige blev gennem Daniels bønner og samarbejde med Herren holdt i skak; en af de ypperste engle blev som svar på Daniels bønner udsendt for at kæmpe imod Perserriget's fyrste, og Mikael formåede at holde denne onde fyrste i skak, så at han ikke længere kunne hindre, at bønnesvaret med lys over de kommende ting blev Daniel til del.

Det er åndelig krigskunst! Det er bønnekamp! Vi gør os næppe nogen anelse om, hvilken kamp det var for Daniel. Gud værdsatte i sandhed denne tjeneste: »Du højt elskede mand,« var himmelens hilsen til Guds tro tjener.

Det er sådanne mænd og kvinder, Gud søger. Det er dem, han regner med. Det er dem, der kæmper Guds krige igennem til den endelige sejr.

Det himmelske sendebud fortsatte med at sige: »Jeg må nu straks vende tilbage for at kæmpe med *Persiens* fyrste, og så snart jeg er færdig dermed, se, da kommer *Grækenlands* fyrste« (kap. 10,20). Satan har indsat sine åndsmagter, sine fyrster, over verdensrigerne, og der raser en voldsom kamp i det usynlige, en kamp, som Guds sande hellige her på jorden også er delagtige i. Daniel var med i kampen, da det var Persiens fyrste, der kæmpedes imod. Da Perserriget var afløst af det græske verdensrige, og det var Grækenlands fyrste, der kæmpedes imod, var Daniel ikke mere på denne jord og kunne ikke her fra jorden tage del i kampen. Men Gud havde uden tvivl også sine hellige, der i bøn og udholdenhed kæmpede med på Guds side. Således også da det græske verdensrige blev afløst af det romerske verdensrige, og da det romerske verdensrige forsvandt, og andre magter kom i forgrunden – og i dag raser kampen om herredømmet med en voldsomhed som aldrig før. Der kæmpes i det usynlige, og Guds folk her på jord har deres plads i denne kamp. Det er ikke kød og blod, vi har kamp imod, og kødelige og menneskelige våben kan slet intet udrette i vor kamp for Gud. Satan ler højt, når Guds folk tyer til verdslige metoder for at fremme Guds sag; men han skælver, når de troende går ind i lønkammeret og griber til bønnens og Ordets våben. Der er vor plads! Så lad os da indtage den, inden det er for sent, og vi har spildt vort liv med frugtesløse forsøg på at tjene den levende Gud på menneskelig vis.

Bogen slutter med at lade os se ind i slutfacen af kampen om herredømmet: »Til den tid skal Mikael stå frem, den store fyrste, som værner dit folks sønner, og en trængselstid kommer, som hidtil ikke har haft sin mage, så længe der var folkeslag til« (kap. 12,1). Den kamp vil Daniel ikke direkte tage del i, men gennem sit liv og sit eksempel har han vist alle Guds hellige til alle tider, hvorledes en Guds kriger bør kæm-

pe Guds kampe igennem til sejr både i det usynlige og det synlige. Der er rig løn for den tjeneste: »De forstandige – altså de, der er som Daniel – skal stråle som himmelhvælvningens glans, og de, der førte de mange til retfærdighed, skal lyse som stjerner evigt og altid« (kap. 12,3).

Således slutter denne bog om *herredømmet*. Og nu ved vi, hvorledes herredømmet sikres Gud og hans folk. Det sikres

ham af Daniel-sjælene, dem, der som Daniel går ind i det skjulte liv med Gud, ind i tilbedelsens og bønnens mægtige tjeneste, og med Ordets og bønnens mægtige våben tilføjer satan afgørende nederlag.

Er du en sådan Daniel-sjæl? Hvis ikke, lad da Gud komme til i dit liv!

Daniels bog

SAMTIDIGE BEGIVENHEDER (skrevet i 3. person), kap. 1-6.		
Daniel og hans venner, kap. 1.	Nebukadnezar, kap. 2-4.	Belsazzar og Darius, kap. 5 og 6.
<p>Daniel, der var af høj byrd, udvælges til at træde i den hedenske konges tjeneste.</p> <p>Hans venner: Hananja (Sjadrak) Misjael (Mesjak) Azarja (Abed-Nego)</p> <p>1. Udskillelse fra synd og besmittelse. 2. Triumf gennem prøvelse. 3. Velsignelse</p>	<p>1. Nebukadnezars drøm, kap. 2. Den store billedstøtte.</p> <p>2. Nebukadnezars hovmod, kap. 3. Ildovnen.</p> <p>3. Nebukadnezar ydmyges, kap. 4. Det fældede træ.</p>	<p>1. Belsazzars gæstebud, kap. 5. Skriften på væggen.</p> <p>2. Mederen Darius, kap. 6. Daniel i løvekulen</p>

SYNER OM FREMTIDEN (skrevet i 1. person), kap. 7-12		
Daniels syner kap. 7 og 8.	Daniels bøn og sidste syner kap. 9-11.	Daniel ved enden kap. 12.
<p>1. De fire vilddyr, kap. 7,1-8. a. som en løve b. som en bjørn c. som en panter d. frygtelig og stærkt</p> <p>2. Menneskesønnen, kap. 7,9-14. (Udlægningen, kap. 7,15-28).</p> <p>3. Vædderen og bukken, kap. 8.</p>	<p>1. Daniels bøn og bekendelse, kap. 9. a. gransket betydningen af de 70 uger, vers 1-2. b. hans bøn, vers 3-19. c. Gabriel giver Daniel et syn, der går ud over de 70 uger, vers 20-27.</p> <p>2. Yderligere bøn og syner, kap. 10</p> <p>3. Syner af verdensherskerne, kap. 11.</p>	<p>1. Endens tid, kap. 12,1-3. a. krig i det himmelske, Åb. 12,7 b. stor trængsel. c. opstandelse.</p> <p>2. Sidste budskab til Daniel vers 4-13.</p>